

Bo Arad, Acso-palota.
 Kiadóhivatal:
 Dr. Rogele Ferdinand 22.
 (József főherceg-ut.)
 Aradi Nyomda Vállalat.
 Utárgyűjtemény: Közlöny, Arad
 egy Telefontszám:
 Földkereskedőség és kiadóhivatal
 cse 151.
 jén
 ver

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELOFIZETES

MEGBELYEGVEK ÉS VIDÉKEN:

Egyes évre	600 Lel
Fél évre	300 Lel
Negyed évre	150 Lel
Havonta	50 Lel

Működésük díjazás szerint.
 Megjelenik naponta reggel

Egyes szám ára 3 lej, vasárnap
 4 d. Szociálisban 50 baniva
 1886.

Ugy határállomáson

A romániai kereskedők szűk körűségei, amint megirtuk, a napokban Temesváron értekezletet tartottak, amelyen birálat tárgyává tették a kormány vámpolitikáját. Ugyanis a jelenlegi kőlé szak értelem nélkül megalkotott vámpolitikai gazdasági krízist idézték elő és súlyos válságba döntötték Románia kereskedelmét. — Érdekesnek tartottuk Erdély egyik legforgalmasabb vám és határállomásának, belső adminisztrációján végletekig és kiderült, hogy a kereskedők szűk körűségeinek tökéletesen igazuk van, amikor sürgősen kérik a vámpolitikai megváltoztatását. A Közlöny munkatársa a curtici (kürtösi) állomáson a legilletékesebb helyeken érdeklődött a legutóbbi hetek export és import forgalma iránt. Több vámtisztviselőt, nagykereskedőt és exportort kérdeztünk meg és a nyilatkozatokból kiderült, hogy Románia export és importforgalma Curtici állomásán keresztül a legutolsó két hónapban mintegy ötven-hatvan százalékkal redukálódott.

— Ez könnyen megérthető ak-

kor, — mondotta egy állandóan a curtici állomáson tartózkodó exportör, — amikor tudjuk, hogy a behozatali vámpolitikai különösen az olyan árucikkekre, amelyeket nem termel Románia, olyan magasak, hogy a kereskedők képtelenek a vámpolitikai miatt külföldön vásárolásokat eszközölni. Ugyanez a helyzet az exportvámoknál. Például egy kőlé nyers marhahúsra husz lej a vám. Egy élő szarvasmarhára 8 ezer lej és egy kőlé lóhúsra 1 lej.

Ez előtt Bécs kénytelen volt Romániából ellátni magát marhahússal és lóhússal. Most azonban megváltozott a helyzet, mert Jugoszlávia teljesen vámpolitikai mentesen küldi az élő és levágott állatokat Bécsbe és ezzel teljesen letörte Románia állatexportját. Tudvalevő, hogy Románia szarvasmarha állományja egy minőségben, mint mennyiségben teljes egészében Európa összes államaival szarvasmarha állományát.

Dacára ennek, a magas vámpolitikai miatt Románia állatexportja megszűnt. Ma már lóhúst sem vásárolnak Romániában, amelyből eddig nagy kivétel volt, mert Csehszlovákia és Jugoszlá-

via szintén vámpolitikai mentesen exportálja a lóhúst külföldre.

— Ha Románia fatermelését vesszük alapul, akkor is bátran mondhatjuk, hogy ebben is felülmúlja az összes európai államokat. Dacára annak, hogy a külföld csaknem rá van kényszerítve, hogy a fatermelését innen szerezzék be, mégis a faexport az utóbbi időben negyven százalékkal csökkent. Ennek is a helytelen gazdasági politika és a magas vámpolitikai az oka. Részben a lej emelkedése, részben a magas vámpolitikai miatt a gyengébb valutájú államok csökkentették a fatermelésüket. De a redukált megrendeléseket sem képes Románia teljesíteni a vagonhiány miatt. — Hogyha végigmegyünk az összes árucikkeken, amelyekben Romániában fatermelést tapasztalhatunk, szomorúan látjuk, hogy az export meghiúsult, mert a vámpolitikai olyan magasak az ilyen árucikkekre, hogy a kivétel teljesen lehetetlené vált.

Eddig az exportör nyilatkozata, amelyet több kereskedő és vámtiszt megerősített. De remény van arra, hogy a kormány figyelembe veszi a kereskedők fel-

szólalását a vámpolitikai megváltoztatása érdekében és akkor megszűnik a kereskedelem pangása, a gazdasági krízis Romániában és újra feltámad a már halódó export- és import-üzlet.

Az új lakbértörvény

(Tanácskozások az igazságügyi miniszterrel)

Bucurestiből jelentik: A lakbértörvény ügyében ma folytatják a tanácskozásokat az igazságügyi miniszter jelenlétében. A lakbérlok szövetségének részéről több kívánság merült fel, különösen az üzlethelyiségek szabadnyilvánítása ügyében. Arra kérték az igazságügyi minisztert, hogy ezeknek bérletét 1925 április 1-ig hosszabbítsák meg. Marzescu igazságügyi miniszter a bérösszegek megállapítására vonatkozólag kijelentette, hogy a javaslat figyelembe veszi a háború utáni általános drágulást, az adók emelkedését és az építőanyagok fokozatos megdrágulását. Biztosra veszi azonban, hogy a javaslat úgy a lakók, mint a háztulajdonosok kívánságainak eleget fog tenni. Az üzlethelyiségek bérletére vonatkozó szerződések érvényének meghosszabbítása kérdésében később fog dönteni a miniszter.

A régi Aradról.

Írta: Csiky Károly.

Ötven év előtt, 1874-ben nehéz idők súlyosodtak Arad lakosságára. Az év elejétől kezdve a várost folytonos járványos betegségek gyötörték. Januárban kiütött a hólyagos himlő és május végéig uralgott. Ezután jött a vörheny, súlyos toroklob és vízkór által követve, végre a kanyaró, amely december végéig tartott. Ennek a sok betegségnek 1740 lélek esett áldozatul.

A sok járványhoz még hozzájárult a rendkívül nyomorító pénzülszonyok a teljes pangás a kereskedelemben és az iparban. A súlyos helyzet dacára a társadalmi élet a rendes mederben folyt, a városi tanács is folytatta a folyamatban levő nagy munkálatokat, a Holimarus és a Szarazér szabályozását, a két bérház és az ezek közé épített színház építését, sőt 1874. március 12-én Jiraszek Lajos műépítész Pekár Ferenc művezető felügyelete alatt megkezdte az új városkő építését is.

A farsangon azonban meglátszott az idők jele. A nagyobb táncestélyek elmaradtak és csak kisebb, ugynevezett ifjusági táncestélyeket rendeztek. Most, hogy felidézem emlékembe azt az 50 év előtti béli képet,

mint ködfátyolkép vándorok elszemeim előtt, vig zene és vidám kedv mellett az ötven év előtti bálkirálynők: Urbán Ivánné, Vésárhelyi Béláné, Almái Józsefné, Takácsy Janka, Dániel Ilka, Gyertyányi Jozefin, Speck Izabella, Urbán Sarolta, Konstantin Berta, Kádas Eteleka és Márta, Dániel Mariska, André Helén, Végh Aurélné, Janka Viktoria, Dománoszi Gizella, Aradi Geróné, Erdélyi Marietta, Mittelmann nővérek, Hertschka Viktorin, Andrányi Károlyné, Steinitzer Malvin, Walder Hermin, Herczfeld Klári, Wallfisch Aranka.

A két bérház és az új színház már 1874. július havában teljesen készen volt, úgy, hogy a házban levő kávéházat Zemplényi Sándor, a sörcsarnokot pedig Murányi Gusztáv bérlok megnyitották. Az új színházat az első évre Aradi Geró színházgátonak adta a város teljesen díjmentesen.

Aradi Geró a színházat 1874. szeptember havában nyitotta meg. Atzél Péter, aki akkoriban Arad vármegye főispánja volt, a megnyitó előadásra meghívta Ferenc József volt királyt is. A király, akinek Atzél Péter kedvelt embere volt, a meghívást elfogadta és a megnyitó előadásra lejött Aradra.

Ugy volt tervezve, hogy a színházat a „Bánk bán” című darabbal nyitják meg, tekintettel azonban a király jelenlétére, a Bánk bán helyett a limonádé izi „Mátrai vadászok” című színdarabot veték elő. A megnyitó előadások nagy volt a pompa és fény, mint ez már szokás minálunk. A fényesen kivilágított színházban megjelent előkelő közönség díszmagyarban és estélyi öltözetben jelent meg.

Aradi Geró jól szervezett színházának tagjai voltak: Petko Karolina, Egressy Ákos, Kómivesné, Norkor, Bérczy, Mindszenty Kornélia, Fekter, Angyalfi, Peszlerné, Tóth Antal, Szatimáry Árpád, Laabár, Balassa, Balla, Santa, Erszényesiné, D. Róza, Traversz, Czako Julia, Rudas Józsa, Follinusz Hermin, Erdélyi Marietta, Szentesi Vilma, Demidör, Szentkirály, Aradi Geróné stb.

Arad város egész közönségének egy régi óhajta teljesedett ez időben. Dáni Ferenc városi főispán távozása folytán megüresedett főispáni állásra Atzél Péter aradmegyei főispánt nevezte ki a király, aki mindig fölhatalos buzgalommal igyekezett Aradnak anyagi és szellemi felvirágoztatására.

A székfoglalás alkalmával összehívott rendkívül közgyűlésen impo-

zans módon nyilvánult meg a lakosság öröme. A törvényhatósági bizottság tagjai és a városi tisztviselők nagyrészt díszmagyarban öltözve jelentek meg. Így jelent meg a vármegyei küldöttsége is, amely Tabaidy Károly elnöklése alatt Biró Imre, Kozma János, Matavovszky Nándor, Nachtnébel Ödön, Szathmáry János, Tagányi István és Urbán Ivánból állott. Ott voltak még a többi hatóságok és a katonaság képviselői is. Hanser Károly ezredes, Lakatos Ottó zárdafőnök, Schiller Károly és még sokan jelennek meg díszruhában. A terem zöld lombokkal, virággal és szőnyegekkel volt felszerelve. Az uccákon és a tereken az ünnepély alkalmával hömpölygött a nép, folyton élenezte Atzél Pétert.

Ezalatt a városkő építése serényen folyt, úgy, hogy 1875. október 24-én tető alá került. Ezen örvendetes esemény megünneplésére azután Bokréta-ünnepélyt tartottak. Összegyűltek a munkások, a város tanácsa és a nagyszámú közönség. A tűzoltó zenekar nyitotta meg az ünnepélyt, azután Hack Frigyes ácsmester lépelt az emelvényre és lelkes alkalmi beszédet mondott, éltetve a királyt, a kormányt, Atzél Pétert, a tanácsot, Jiraszek Lajos építész és Pekár Ferenc művezetőt.

Keskeny ucca — alacsony házak.

(Az aradi főorvos terve. — Nem szabad magasabb házat építeni, mint az ucca szélessége.)

(Saját tudósítónkól.) Dr. Czuczor Vazul Aradváros főorvosa egy szabályrendelet tervezetét készítette, amelyet előterjesztett az egészségügyi bizottságnak és a városi mérnöki hivatalnak is. A tervezet szerint Aradon nem szabad magasabb házakat építeni, mint amilyen az ucca szélessége, amelyen a ház épül. A főorvos intenciója ezzel a tervezettel az, hogy a város lakosainak egészségét megóvja, nehogy a magas házak elvegyék a szemben levő lakások világítását és megakadályozzák a jóellátott napsugár behatolását a szobákba. A főorvos terve érthető ellenkezésre talált egy az egészségügyi bizottságnál, mint a mérnöki hivatalban, mert ezzel mintegy megakadályozná a város fejlődését. Akkor, mikor a nyomorúságos gazdasági krízis miatt képtelenek az emberek új házakat építeni, legfeljebb csak arra szorítkozhatnak, hogy a földszintes házaikra emeletet húzzanak. A tervezet szerint a keskeny utcákban ez lehetetlen, mert a házat nem szabad magasabbra építeni, mint az ucca szélessége. A háztulajdonos kénytelen volna a házat lebontani, hogy ha emeletes házat akar építeni és a frontot annyira befelé vinni, hogy a ház magassága megfeleljen az ucca szélességének. Ez azonban a mai gazdasági viszonyok mellett lehetetlen kívánság. Ha valaki

egy földszintes házra egy emeletet akar építeni, az körülbelül harmadrésznyi összegbe kerül, mint hogy ha egy új házat építené. Viszont a főorvosnak az a véleménye, hogy akinek az a szándéka, hogy emeletes házat építsen, adja el a földszintes házát, ha van és keressen telket szélesebb utcában és ha nem talál, menjen a külvárosba építeni. A főorvos humánus szempontok vezérelték ennek a tervezetnek a megalkotásánál, mert mint a Közlöny munkatársának kifejtette, ez volna a leghatásosabb módja a tuberkulózis elleni küzdelemnek. Azonban a főorvos nem vette figyelembe különféle szempontokat, amelyek megcáfolják ezt az állítást.

Elsősorban a mai lakásviszonyok mellett sok szerencsétlen család olyan tragikus helyzetbe jutott, hogy kénytelen tömeglakásban betegek között elhelyezkedni. Már pedig ez a tény sokkal jobban terjeszti a betegségeket a tuberkulózist, mintha a főorvos terve szerint esztendőnk múltán, amikor talán már ezrek és ezrek pusztultak el a tömeglakások miatt fertőző betegségekben, szabad térségen levő házakban lakhatnak és beengedhetik szobáikba a mindent gyógyító napsugarat. Másodszorban a tervezet megalkotásánál nem vette figyelembe a főorvos, hogy a szabályrendelet életbelép-

szinóban és kávéházakban, hivatalos és nem hivatalos helyeken főleg ez képezte a társalgás tárgyát. Végre sok kombináció, izgalmas korteskedések után bekövetkezett a választás napja.

A polgármesteri állásra jelölve voltak Variassy József, báró Bánhidv Béla és Salacz Gyula. Variassy József azonban a jelölést nem fogadta el. Így a küzdelem báró Bánhidv Béla és Salacz Gyula között foltt. A választást megelőző napon a választó polgárság próba szavazást tartott és ez alkalommal meg lett állapítva, hogy a többség Salacz mellett van. Ezen oknál fogva a választást megelőzőleg Bánhidv is visszalépett és polgármesterre egyhangulag Salacz Gyulát választották meg. A két tanácsosi állásra pályáztak és jelölve lettek: Hoffbauer Lajos, Lazits István, Párecz István, Csiky Károly, Zipszer Antal és Rets János. A legtöbb szavazatot Párecz István és Csiky Károly kapták és így őket választották meg.

A magyar ember nem lehet el egy kis perpatvar egy kis zenebona nélkül. Ha kibékült ellenségével, keres magának újat és ha másképp nem megy, szerez magának a régi barátai között. Ez az eset mostan is megismétlődött. A tanács tagjai lelkes buzgalommal igyekeztek Aradot két hatalmas épülettel gazdagítani és miután a buzgalmat siker koronázta, jött a perpatvar a zenebona és a kérdések elismerés helyett a bulcs.

tetésével az amaggy is pangó építkezési kedvet teljesen megömlé. Ugyanis senki sem lesz hajlandó a rendelet kedvéért Cláiban vagy Ségában emeletes házat építeni, de különösen nem lesz hajlandó arra, hogy a jó állapotban levő, erős alapokon nyugvó földszintes házat lebontsa, hogy helyébe ötszörös áron emeletes házat építsen, csak azért, hogy a szemben levő ház lakói több napsugárban gyönyörködjenek. Mindenesetre jól eső érzéssel látjuk, hogy a főorvos szíven viseli a közönség érdekeit és mindent megpróbál, hogy Arad város lakosainak egészsége felett örködjék, azonban ez a szabályrendelet kétféle jogsérvet tartalmaz, azért, mert ha esetleg javítana is évek múlva a lakosok egészségi állapotán, sokkal többet rontana az építkezések meghintásával és azzal, hogy ezáltal sok szerencsétlen család kénytelen továbbra is tömeglakásban sanyalódni.

Huszonhatmillió hadiszákmánypanama.

(Bíróság elé állított a délszerbiai hadianyag-üzemek.)

Belgrádból jelentik: A múlt évben pattant ki a nyilvánosságra az a magyarányu panama, amely a délszerbiai fiarcszintéren létező maradt és az állami hadiszákmány igazgatóság kezelésére bízott hadianyag körül történt. Kiderült, hogy rengeteg mennyiségű lőszer és egyéb hadianyag kallódott el és jutott még nem engedett módon élelmes üzemek kezébe és az állam ennek következtében óriási öszszeggel károsodott.

A panama kípattanása után gyorsan bizottságok alakultak a visszaélések kiderítésére és megvizsgálására. Előbb a nemzetgyűlés ankébizottsága, majd a hadügyminiszterium károltal vizsgáló bizottsága, azután az igazságügyminiszterium által kiküldött bizottság nyomozott a visszaélések ügyében, de mind egyik eredménytelenül.

Végül a legfőbb állami számvevőségi speciális bizottsága vette kezébe a panama kibogozását. Ez a bizottság egy évig dolgozott és tegnap fejezte be vizsgálatát, amely a hadianyag körül történt visszaélések egész sorát fedezte fel, amelyeket a hadiszákmánybizottság felelős tényező és magán-személyek követtek el az állam kárára a délszerbiai hadianyaggal folytatott üzérkedéssel.

A vizsgálóbizottság jelentése szerint az államot összesen harszonhatmillió 457 ezer 399 dinár károsodás érte.

A legfőbb állami számvevőségi a vizsgálat folyamán felderített terhek adatok alapján bünygyi jelentést tesz, illetve polgári pert indít hét hivatalos személyiség el-

len, akik között magasrangú katonatisztek is vannak és több mint ötven magánegyéni és kereskedő-cég ellen.

Amerikai tanu

Reinitz ellen.

(Berger M. newyorki lakos levele.)

Számárról jelentik: A Reinitz ügyben még fel sem dolgozták az újabb nagyjelentőségű tanuvallo-másokat, egy Amerikából érkezett levél újabb bizonyítékokat hozott a sötétlelkű Reinitz ellen.

Berger M. newyorki lakos írta a levelet, amelyet a „szatmári törvényeségi előjárósághoz” címzett és amelyet egy tévedésből a városi előjáróságnak kézbesítettek. A levélben azt írja Berger, hogy ő három évvel ezelőtt vándorolt ki Amerikába, jelenleg Newyorkban lakik, ahol csak későn értesült a Reinitz-ügyről. A newyorki lapokból tudta meg Berger, milyen nagy bünygyi szenzáció történt Szatmáron, ahol ő nagyon sokáig lakott.

— En ismerem Reinitzot — írja Berger — nekem egy Róth Simon nevű szatmári ember mutata be. Reinitz nekem akkor egy nagyon furcsa tizletet ajánlott. Kétszáz dollárt ajánlott megvétele kétszáz lejes árfolyamon akkor, a mikor a dollár árfolyama kétszáz ötven volt. Egyetlen feltétel az volt, hogy a dollárokat egy Körös mező mellett erdőben kell átvenni.

— En mándjárt láttam — írja Berger — hogy az üzlet „petite” és nem mentem bele.

— Ezt az esetet — fejezi be a levelet — közöltem a newyorki román konzullal is és hajlandó vagyok vallomásomra a konzul előtt az esküt is letenni, ha „a tekintetes Törvényeségi Előjáróság” elküldi nekem a Reinitz fényképét, hogy meggyőződjem arról, valóban azonos-e azzal a Reinitzsal, e kit nekem Róth bemutatott.

A nyomozó hatóságok most azon fáradoznak, hogy megtudják ki az a Berger M., aki a levelet írta és megállapítsák Róth Simon kilétét is, aki szintén sokat tudhat a Reinitz tizleteiről és fontos tanu lehet a bünygyben.

Reinitz fényképét elküldik Newyorkba a Berger M. címére.

A belügyminiszterium is nyomoz egyébként a Reinitz ügyben, legalább is erre enged következtetni az a rendelet, amely tegnap előtt érkezett a szatmári előjárósághoz. A rendelet szerint az összes 1921—1923. években kivándorolt zsidók fényképei a belügyminiszteriumba küldendők, ahol — mint a rendelet jelzi — a Reinitz nyomozás céljából van azokra szükség.

Bonyodalmas árverés.

(Kétszer árverezett ház.)

(Saját tudósítónktól.) Bonyo-
laknakban gazdag és érdekes hát-
terű árverést hirdettek ma dél-
utánra az aradi törvényszék
egyik helyiségében. Faragó Gyula
földbirtokosnak, az ottalcal várm-
csempészési ügy egyik főszereplő
jének házára írták ki ismét az ár-
verést, mert azok akik a múlt
esztendőben tartott árverésen kö-
zel egy millióért megvették a há-
zat, az előrt határidőn belül nem
fizették ki a vétel összegét, a fiz-
szálatékos bányapénzen kívül. A
Horia (Széhenyivca) 7—11. szá-
mu házat nagy érdeklődés mellett
árverezték a múlt év október
19-án. Az árverés Faragó Gyula
hitelezőnek kérelmére történt, a
melyek közül a jelentékenyebb a
Banca Marmoroschi 400 ezer lej-
jel, a Pesti Magyar Kereskedelmi
Bank 110 ezer lejjel és Ardelean
Traian 100 ezer lejjel voltak. A
többi hitelezők 30—40 ezres téte-
lekkel szerepeltek. A házat Faragó
meg akarta menteni a maga
számára és a fia útján árverezte-
tett, akiknek azonban csak 75 ezer
lej készpénze volt az árverés ide-
jén és így a 810 ezer lejt ígérő
Motorca Romulus görög keleti ro-
mán lelkész és Motorca Coriolan
földbirtokos vették meg a házat.
De is fizették a vételár tíz százat-
lekát, 81.000 lejt a bírósághoz. A
teljes vételarat három részletben
negyvenöt napon belül kellett vol-
na Motorcáknak kifizetni, azon-
ban a határidő letelt és Motorcák
egy részletet sem fizettek. A ha-
táridő letele után a legnagyobb hí-
telező, a Banca Marmoroschi ügyé-
sze, dr. Somló Ármán aradi ügy-
véd útján visszárverést kért, amit
ma délutánra tüztök ki. Motorcá-
éknak ma délután három óráig
lett volna módjukban az összeget
kifizetni. Motorcák most abba a
kellémetlen helyzetbe kerültek,
hogyha használatot nem kaphatnak
vagy a vételarat nem fizetik ki,
akkor elvesztik a 81.000 lej bányapénzt
és nekik kell fizetni az eljá-
rás eddigi költségeit is. De a tör-
vény értelmében, ha a ház ezuttal
alacsonyabb összegért kelne el,
mint az első árverésen, akkor a
két összeg közötti különbözetet is
nekik kell megfizetni, de ebbe ter-
mészetesen a bányapénzt beszámít-
ják. Érdekes a törvénynek az a
rendelkezése, ha viszont magar-
sabb összegért kel el a ház, ebben
az esetben a különbözet nem illet-
te volna meg Motorcákat. Motor-
ca Romulus és Coriolan mindent
elkövettek, hogy ma délutánig
pénzhez jussanak, azonban kész-
pénzköveteléseiket nem tudták be-
hajtani és így fizetni sem tudták.
Ellenben sikerült megegyezésre
jutniuk a hitelezőkkel, akik a ma
délután három órákor, a törvény-
szék 44. számú helyiségében Ci-
viliga újonnan bírósági végrehajtó

közbenjöttével megtartott árveré-
sen bejelentették, hogy beleegyez-
nek az árverés elhalasztásába. A
végrehajtó a bejelentést tudomá-
sul vette és erről jegyzőkönyvet
vett föl. A jegyzőkönyv szerint
harminc napon túl joguk van a hi-
telezőknek ismét kérni az árverés
megtartását. Az árverés iránt ma
ismét élénk érdeklődés nyilvánult
meg, amint azonban az árverezni

Az összeomlás.

Budapestről jelentik: A buda-
pesti és bécsi könyvpiacot egy-
másután jelentek meg könyvek, a
melyek József volt főherceg és tá-
bornagy utolsó rendelkezésével foglalkoznak, amelyet a hadsereg fel-
bontása előtt adott ki. A legna-
gyobb port Novák Károly, „Ka-
osz” című könyve valamint a ma-
gyar hadtörténeti levéltár által
könyv alakban közrebocsátott ada-
tok verik föl. A levéltár által ki-
adott könyv címe „Válasz Novák
Károly korszára és cáfolatok a
magyar katonákról között hamis
adatokra”. Szerzője Rubiet Dezső
tábornok.

A Közlöny munkatársa felke-
reste József főherceg palotáját, a
hol Algya Sándor vezérőrnagy a
főherceg személyiségére fogadta és
válaszolt az írásban beadott kér-
éseire.

— Ötensége egyben fekvő be-
teg és így nem fogadhatja, de fel-
hatalmazott arra, hogy a kérde-
zett „utolsó parancsokról” felvilá-
gosítást nyújtsa. A közlés a
következő:

— Október 23-án Károly ki-
rály szülőfalujában fogadta a
főherceget és a következő kijelen-
tést tette: „Ezermélt kineveztek tá-
bornagnak. Siess haladéktalanul
az olasz harctérre és vigyél any-
nyul katonát magaddal annennyit
akarsz. Közöld a Tiroliában állomá-
sozó magyar katonasággal igére-
temet, hogy a legközelebbi idő
alatt vissza térhetnek hazájukba.

József főherceg azonnal Bo-
zombé utazott, hogy a királyi pa-
rancsok eljuttatását tegyen. A hadpa-
rancsot azonban sohasem hirdet-
ték ki, mert Schiattal vezérezre-
des elhalasztotta kihirdetni. —
Egyébként a magyar katonák ha-
zaszállítása nagy nehézségekbe
ütközött.

Igaz Novák könyvének az a
része, amelyben a magyar kato-
nák állandó kihágásairól ír és
hogy József főherceg vonakodott
a katonákat a fronton felkeresni.

A vezérőrnagy fellapozta Ru-
biet tábornok könyvét és rámutat-
ott az abban közölt levélre. A le-
velet Krobotán tábornok írta alá
és rövid tartalma a következő:

— József főherceg Felsőged pa-
rancsához híven ma elutazott a
11. hadtesthez, amely felmondta
az engedelmességét és meg akar-
ja próbálni a katonákat a fronton

óhajtó érdeklődők megtudták,
hogy elhalasztják az árverés meg-
tartását, elhívták a törvény-
szék épületéből. Ha Motorcák a
vételarat készpénz hiányában
most sem tudták kifizetni és ebből
a célból a házat értékesíteni akar-
nák, ki kell fizetniük a 72.000 lej
átírási illetéket és az új vevő átírá-
si illetékét, ami ennél is magasabb
lehet.

(József volt főherceg utolsó parancsai.)

tartani. Egyszerűsített áttalant ké-
retti Felsőgedet, hogy a legkö-
zelebbi idő alatt kössön fegyverszü-
netet, mielőtt az egész hadsereg
szétzillicskedik.

A levelet Károly király, 1918.
október 25-én mint az aláírást
mutatja át is vette. József főher-
ceg következő jelentését a király,
október 26-án vette át. A jelentés
rövid tartalma:

— A magyar katonaság fő-
siesen végzi kötelességét, amelyet
a számtalan uton utálokban fekvő hull-
latom is bizonyít. A helyzet
azonban nagyon kritikus és a leg-
rövidebb idő alatt fegyverszü-
netet kell kötni, mert a hadsereget a
bolsevizmus karjaiba kergetjük.
Ugyan az nap jelenti a főherceg,
hogy a magyar katonák a legkifo-
gástalanabb módon végzik köteles-
ségüket. Novák adatai teljesen ha-
mis beállításban közli a visszavo-
nulást. A magyar katonaság pél-
dászerűen vonult vissza és inkább
másokat tartott vissza a rablástól,
mintsem fosztogatott volna. Ezt
a tényt Rubiet könyvében közölt
parancsok bizonyítják a legvilágo-
sabban.

Erdekes találmány.

(Nyolc-hiz nap alatt felépíthető lakóház.)

(Saját tudósítónktól.) Arad vá-
ros vezetősége elé érdekes és
nagyjelentőségű tervet terjesztett
Rákóczy Zoltán aradi állatorvos.
Az állatorvosnak egy olyan talá-
lmánya van, amely ha bevált,
nagy fordulatot és fejlődést je-
lent az építő iparban. A találmány
egy saját készítményű, anyagból
megkonstruált falakstrészt, a
melynek segítségével 8—10 nap
alatt fel lehet építeni egy magán-
házat. Ez az új anyag nagyobb
alakú ékekkel és mélyedésekkel
ellátott cementszerű készítmény,
amellyel gyors összerakás által
történik az építés. A találmány-
ban érdekes az is, hogyha valaki-
nek nem tetszik a telék, ahová a
házat ebből az anyagból először
felépítette, egy nap alatt lebont-
hatja és elviteli oda, ahol megfele-
lőbbnek gondolja a házépítést. A
beadványt még az is felváltja,
hogyha valaki például ebből az
anyagból épített házat át akarja
helyezni, mondjuk nyaralás cél-
jából a ligetbe, egyszerűen átviszi
ott felépíti és tőle visszaviszi a

régi telékre. Rákóczy Zoltán any-
nyira bízik találmányában, hogy
arra kéri a város vezetését,
hogy adjon neki telket egy próba-
ház építésére. Az a törv, hogy a
próbaházat a Dengl-ház előtt, a
helyivasut megálló helyén építik
fel és benne három szobát összes
melékkelhelyiségekkel, egy krodané-
lyiséget és egy várótermet a hegy-
oldal villamos és a helyi vasut utá-
sai részére rendeznek be. Dr. An-
gel István polgármester átadta a
tervezetet a városi mérnöki hiva-
talnak, ahol tanulmányozás alá
veszik és néhány nap múlva az
építészeti bizottság dönteni fog a
telekkérdés fölött. A polgármester
kijelentette a Közlöny munkatár-
sának, hogy Rákóczy Zoltán be-
tek iránti kérését feltétlenül telje-
stíti a város, mert hogy ha az új
építkezési anyag megfelel, az épít-
kezés kérdése meg van oldva. —
Nagy jelentőségű Rákóczy talá-
lmányában az is, hogy egy há-
romszobás magánház építése az
új anyagból 120—150 ezer lejtbe
kerül.

Kis tragédia.

(Történet a külváros sötét uccáján.)

A külváros sötét uccáján már ki-
haltak, csak egy-egy épikus éjféli
alak suttog el némelykor. A sár-
gán vibráló lámpafény is álmosan
örkődik az ucca felett. Egyszer-
re hang beszél föl meg a filemet,
Ugytetszik, mintha a tévorból hoz-
ná a csöndes ucca visszhangja.
Két alak tűnik elő lassan a ho-
mályból, szoroson összesimulva
közelednek. Így család férfi és nő
járhat. Az egyik kámpa véletlenül
rájuk vetíti fényét s megvilágítja
arcukat. A leány tizenöt-tizenöt
éves, a férfi huszonhat lelet. —
Mindkettő kopottas. Közelebb jön-
nek és kivehető lesz arcuk. A nő,
barna, sápadarcú Kisfiú, akiről
csak mély szobán égő szemek tesz-
nek érdekessé, a fiú intelligens,
markáns vonású. Senkire sem fi-
gyelnek, nem is sejtik, hogy van
valaki a közelben. A leány fiata-
kát hallom először.

— Mondd és most mit akarsz
tenni?

— Nem tudom. Nem merlek
szólni, hisz tudod milyen szigo-
rnak. Azt is tudod, hogy megver-
tek, amikor mondtam nekik, hogy
el akarják venni, pedig engem tíz
éves korom óta nem vertek meg.

— De mi lesz veled, ha kitu-
dódik a szöveg. Nem merlek a
születni szemem elől kerülni. Vala-
mit tenned kell, hisz tudod, hogy
én nem akartam. Ugy-e?

A fiú nem válaszol, lecsúsz-
gatott fejét és csak hallgat. Né-
hány percig egymás mellett halad-
nak szólanul, mind a kettően meg-
gönyvedt vállal, mintha az egész
élet súlyát rajtuk lenna. Egyszerre
a fiú felgyúrt, felé-
te.

— Ne félj, nem törődöm veled, akármilyen bajom lesz belőle. Elveszlek és kész. Akinek nem tesszük, az tegyen róla. A leány nem mereszti szemét, mintha nem is akarna egy percig elhinni, amit hallott, aztán hirtelen átkapja nyakát. A fiatalember büszkén magához vonja, de arca megvonaglik valamilyen titkos félelemtől. A sőtől egyszerre előugrik egy hatalmas termetű férfi, nyakonfogja a fiút és ráordít:

— Majd megint találak az utcán ezzel itt csatangolni! — és megvetően odabök az újjával a leány felé. — Itaza, te taknyos, te pedig menj és ne kerülgesd a fiúmat, mert átadlak a rendőrnek. Megértetted?

A leányka ránézett a fiúra. Könyvektől elfutott szemét segítségért könyörögtek, de hiába várt. A fiú behajította a fejét és hallgatott; majd fántorgó léptekkel a

férffel eltűnt az egyik mellékutcába.

— Ne nagy egyedül... félek... egy halk sikoly... Körülmézet... egyedül volt. Megállt tétován, aztán lassan ő is elindult és nem sokára eltűnt ő is a sötét éjbe. Hogy hová ment, nem láttam... hogy mi lett vele, nem tudom, nem is fontos. Hisz mindennapi kis tragédia volt... egy a sokból...

A kora tavaszi eső lassan hullni kezdett és eltűntette a két szoroson egymás mellett levő lábnyomot is és a kőváros sötét utcájára újra csend borult.

Másnap olvastam, hogy valaki ismét mérget vett be és így szabadult meg az élet terhétől. De bet, hogy ő volt... lehet, hogy más valaki, a ki szintén nyomorult volt... Ha éjszakánként felriadok fülemből cseng a vékony, reszkető hang: — „Ne hagyj erveid! Félek!” (m. r.)

Tagad a bombamerénylők vezére

(Öngyilkosságba kergették a Klub-kávéház gyilkost.)

Budapestről táviratozzák: A Magyar Hírlap ma feltűnést keltő cikket közöl az elfogott bombamerénylőkkel kapcsolatban. Ezek szerint Márffy és társai előbb a Dobány-uccal zsidó templomot akarták felrobbantani, azonban a terv kivitele veszélyesnek bizonyult. Ezért elhatározták, hogy az újpesti zsidó templomot robbantják fel. Márffy a merényletet Marosi Károly vezetésével Péter Tivadár és Salló János ipariskolai tanulókkal hajtatja volna végre. A terv szerint Péter Tivadár a penter Istentiszteletkor berontott volna a templomba, ahol az imádkozók közé kézigránát dobott volna. Sallónak az volt a feladata, hogy amikor a templomból az imádkozók a pánik halása alatt az udvarra menekülnek, itt kézigránát hajtsa közük, Marosi pedig a rácson elhelyezett több da rabból álló kézigránát szerelvényt gyújtószinorral felrobbantotta volna. A gonosztevők több ízben Klimentek Újpestre, ahol helyszíni szemlét tartottak. Márffy a kihallgatás alatt konokul tagad, de Marosi a szemébe mondja a történeteket. Az emlékeztetés Reviczky-uccal bombamerénylet után Márffyék végre is akarták hajtatni az újpesti merényletet, csak a folytatásba tett intenzív rendőri nyomozás megakadályozta a terv kiviteletét.

Budapestről jelentik: A rendőrségi kihallgatások alkalmával Márffy állandóan örültséget szimulál. A rendőrtisztviselő kérdéseire a legzavarosabb feleleteket adja és amikor megkérdezik tőle, mikor született a legfantasztikusabb évszámokat mondja be. Állandóan ártó fél, hogy egereket fáják föl, de a rendőrség tisztában van azzal, hogy szimulál, mert amint elvi-

szik a kihallgatási szobából, egész normálisan viselkedik. A többi cinkos minduntalan leleplezi az örültséget szimuláló Márffyt. Amikor Radó meglátta az örült Márffyt, izgatottan kiabált rá:

— Ugyan, mit bolondozik! Maga most itt ugyanazt csinálja, amire bennünket kitanított, hogy szimuláljunk, ha esetleg mégis a rendőrségre kerülünk!

A rendőrségi nyomozás folyamán felmerült a gyanú, hogy Márffyék kergették az öngyilkosságba Rigóczkyt, a Klub Kávéház ismeretes merénylőjét, aki leszarta Varsa dr. ügyvédet. Amikor ezekre a részletekre vonatkozóan a rendőrség kihallgatta Radót és Marost, mindkettőben egyöntetűen azt hangoztatták:

— Rigóczkyt is öngyilkosságba kergették, aki a Klub kávéházban Varsa ügyvédet leszarta.

Irodalom, művészet

Eugen D'Albert

(Zongorahangverseny az aradi KulturPalotában.)

Világhírű művész neve vonzott tegnap este zsúfolt lázat az aradi Kulturpalota nagytermébe. D'Albert Eugen sohasem járt ezen a vidéken és nevének értékével sem volt tökéletesen tisztában a közönség. Magyar színpadokon a Hegyek alján című operája tette ismertté és számos kisebb szerzeményét is tolmácsolták már magyar közönség előtt. Értékes zene szerző, kitűnő dirigens és nagy szerző zongoraművész D'Albert, a legnagyobbak közül való, ha nem is a legnagyobb. Zsenialitása hoz azonban semmiképpen sem volt méltó az a műsor, amelyet tegnap este adott. Sokkal szorosabb programot érdemel még a neve és az interpretált művek összegükben ugynevezett „vidéki” műsori közepek. Ennek megála-

dítása nem von le semmit abból, hogy egészében élvezetes volt és örök élmény a tegnapi hangverseny este azok számára, akik ott voltak. Boszorkányos újtechnikai, végtelenül finom billentés és elmélyedés jellemzi játékát. A fiatalember temperamentumának hiányát érzésszerű gazdagságával pótolja. Beethovent szárazon, lendület nélkül játszotta. Később azonban Schubert szerzeményeivel felmelegítette a közönséget. A legszébbek Chopin Valseának és Baladejának előadásai voltak, amelyek után hosszasan ünnepelte a közönség. Rövid lélegzetű saját szerzeményét szellemes scherzo modorban játszotta. Nagyon tett szert még Debussy három érdekes szerzeménye, amelyek híven tolmácsolták a „Paglodes”-ban Kelet varázsát, a „Jardin sous la pluie”-ben az eső suhogását és a „Jeux d'artifice”-ben a játékos kedvű művészi hangulatát. A közönség a koncert végén még hosszasan ünnepelte a művészt, aki nem fukarkodott a ráadásokkal. (b. i.)

Hattyulovag.

(Operapremier az aradi Városi Színházban.)

Keresni kellene a szót, amivel helyesen lehetne jellemezni ezt a darabot, de a műfaj megállapítása is nehézségbe ütközik. Talán a vegyes felvágott illenék a legjobban, mert ebben a darabban minden van: operett, vígjáték, bohózat, szentimentalizmus, inkognitó herceg, azonkívül jáva, fox és tanító, szójáték és humor, sőt még zene is van benne — Zerkovitz zene. Cselekmény is van a Hattyulovag című és nevű alkotásban. A szereplők az egész darabban egyebet sem tesznek, csak folyton cselekednek. Cselekednek rettenetes humorral, cselekednek pesti jassz nyelven, elcselekednek ötszáz szó játékot, amiből mintegy tíz szellemes és 490 szellemtelen. Ezekből elfelejtve a honviván inkognitó herceg feleszeret a fűszerkereskező leányába az első felvonásban és csodák csodájára a harmadikban feleségül is veszi, de csak azért, hogy a második felvonás egy monológban játszódjék le. — Ugye milyen tiszerti ez az operettművészet? Eddig alig 300 operett téma forog előtöl. Zerkovitz meseter felhőtlen zeneszerző, fiatalon 16 memorizálja van és művészei előtt a kritika megfogja az összes hirtelen felaláható műsziakat. A közönség a szép melodikus hallatára megemelte kezeit, mert régi ismerősöket üdvözölt.

A szereplők ellenben kitétek magukért. Szegő Lilly sajátos egyéni bájjal és kedvességgel játszott meg egy szerelmes fiatal leányt. Stilosos táncos nagyon tett szert és káprázatos toaletti jelöltséggel szenzációs számúba mentek. Taps, kihívás, volt bőven. Ezt a felhőtlen és decens színesztől a közönség mindenkor szívesen látja a színpadon. — Balogh Böske karakterisztikus formora is próbára tette a közönség

nevető rekedesszímait, az ő toaletti jelöltségek is feltűnést keltettek. Tompa játszotta az inkognitó herceget és a közönség nagy vélekedett, hogy herceg herceg volt. Ekecs, a darab táncoskomikususa nagy táncolt, mint egy fenomen és nagy humorizált, mint egy hivatásos humorista. Selmeczy, a nagy Misi pompás maszkiájával hódított és minden szava után felhangzott a kacagás. Kúri Klári a kis táncművész nő művészkedett és sikert aratott. Az előadás a készületlenség jegyében zajlott le, karok és rendek, zenekar és színpad elfelejtettek együttműködni. A Hattyulovag eltérőleg nagy elődjétől, nem bizonyult gáncsméltulónak. Mindazonáltal elég szép számu közönség jelent meg az attrakción és elég jó hangulatban is távozott. (k. s.)

Az aradi színház műsora. Vasárnap délután: A chadalmás asszony. Este: A hattyulovag. (Bérlétszünet.) Hétfő: Román előadás. Kedd: Román előadás. Szerda: Ejjeli őt. Pikáns francia bohózat. (C. bérlé.) Csütörtök: Román előadás. Péntek: Román előadás. Szombat: Színeszbál a Központban. Vasárnap délután: Hajduk hadnagya. Este: Hattyulovag. (Bérlétszünet.)

A Kölcsey-Egyesület január hó 13-ról elmaradt természetudományi délutánját ma tartja meg a következő programmal: 1. Raff: Cavatine, Weniawsky: Kuyanrak. Hegedűn: Töllössy Magda, zongorán kíséri Balás Mártonné. 2. Schweitzer József dr.: A növények érzékszervei, előadás vetített képekkel. Az elnökség ezután kéri a t. tagokat, hogy 4 órakor szíveskedjenek megjelenni, mert az előadás a terem későbbi elfoglaltsága miatt pontosan egyegyed öt órakor fog megkezdődni.

Az aradi katolikus gimnázium mai hangversenve nem fél 9, hanem 9 órakor kezdődik este. Tekintettel ez eltolódásra, a hangverseny pont 9 órakor megkezdődik a műsor első számával. Strieginé Martiny Hilda urnőnek külön ez alkalomra írt költői szépségekben hővelkedő bájos prólógusával. Jegyek délelőtt az igazgatói irodában, este, az előadás előtt, a pénztárnál várthatók.

Eszterházy Lujza grófnő, akit a szlovenszói rendőrség kémkedés gyanúja miatt a napokban letartóztatt, a közép-európai politikai életnek egyik legérdekesebb alakja lett. A szép grófnő jól sikerült arcképét sikerült megszereznie a Vasárnapi Újságnak és közli is a legközelebb megjelenő számában. A szövegrészből különösen Benedek Elek, Szombati-Szabó István, Somlyó Zoltán közleményei emelkednek ki.

Uj kuplé. Az aradi városi színház hírei. „Ejjeli őt” — csak felnőtteknek. A francia bohózatok egyik legkiválóbbját, a szellemesen pikáns Ejjeli őt tüzte szerdára műsorra a színház igazgatója. Az Ejjeli őt meseszövéseinek kiinduló pontja két jó-

Révai Lexikon XVI-ik kötet elejéig érhető KELET HIRLAPIRODABÁN.

Az aradi városi színház hírei. „Ejjeli őt” — csak felnőtteknek. A francia bohózatok egyik legkiválóbbját, a szellemesen pikáns Ejjeli őt tüzte szerdára műsorra a színház igazgatója. Az Ejjeli őt meseszövéseinek kiinduló pontja két jó-

barát férj fogadalmá. Ezek a jobará-
sok még a színházban csalogták sze-
relmükben s ezért fogadalmat tettek,
hogy ha majd egyszer megnősülnek,
kölsönösen vigyáznak feleségük hü-
ségére. A nagyszerű bohózatot pa-
radés szereposztásban hozza színre
a prózai együttes. Brillians szerepet
játsszanak a darabban Márkus Rózi,
Harmath Jolán, Gömöri Emma,
Darvas Sereghy, Jávor, Mészáros
Béla. — Színészbál. Az idei farsang
egyik lelegegésőbb báljának ígérke-
zik a színészek báija, amelyet szom-

báton tartanak meg a Központban.
— Pompadour a legközelebbi elő-
gerújodására az aradi színháznak,
amelynek bemutatóját e hó 18-án
tartják meg. Erre az alkalomra pazar
új díszletek készülnek s a szereplők
is szenzációs toleltekkel készülnek a
siker fokozására. A bemutató jegyeit
már árusítja a pénztár és tekintettel
arra, hogy az első három este bérlet-
szünetben játszzák a Pompadourt, a
színház igazgatósága már most fi-
gyelmezteti a bérleket, hogy a be-
lyeiket szombatig fentartja részükre.

Megmérgezte magát Aradon egy orvosnő.

(Brassói származású nagyváradi orvosnő öngyilkos kísérlete.)

(Saját tudósítónktól.) Megdöb-
bentő tragédia játszódott le ma
délután öt órakor az aradi Depen-
dence szállodában. Egy nagyvá-
radi orvosnő dr. Fischer Olga
akarta magától eldobni életét. A
szerencsétlen fiatal doktornő tra-
gédiája annál is inkább megrázó,
mert fiatalokora dacára nagy ráhi-
vatottságával és tudásával elérte
azt, hogy a nagyváradi katonai
kórház egyik osztályának vezeté-
sével bízták meg. Az öngyilkosság
okát még titokzatos homály fedi,
azonban környezetének vallomá-
saiból kitűnt, hogy a szerencsét-
len orvosnő már sokat szenvedett
és meggyötört életétől akart sza-
badulni. Dr. Fischer Olga tragédia-
járól a következőket jelenti a
Közönség munkatársai:

Elfogott a pénz.

Janár 26-án egy szemüveges
fiatal hölgy kért szobát az aradi
Dependence szállodában. Az
egyes számú szobát nyitották ki
részére és a bejelentő lapra be-
íktatta nevét, utazásának célját
és életkorát. Dr. Fischer Olga or-
vos született Nagyváradon 1898-
ban, családi ügyeinek elintézése
végett két hétig tartózkodik Ara-
don és innen Temesvárra utazik.
A szálloda portásának egy hétre
kifizette a szoba árát, a szobaasz-
szonynak borraivalót adott, ugyan-
akkor megmutatta, hogy 6000 lej
készpénzzel rendelkezik. A szálló-
da személyzete sokszor hallott
az egyes számú szobából kiszűrő-
dő zokogást és fájdalmas sóhajtá-
sokat. Dr. Fischer Olgát rendkívül
idegesnek és egzaltáltnak találta a
szálloda személyzete. Február má-
sodikán magához kérette a szoba-
asszonyt és elmondotta neki, hogy
szülei könnyelműsége miatt gyám-
ság alatt tartják és hatvanézer lej
örökségét nem akarják kifizetni.
Ő maga is sirva panaszkolta el,
hogy a pénznek nem is ismeri ér-
tékét és a magával hozott hatezer
lejből már egy buntja sincsen. Táv-
irat és ajánlott levél vevényeket
mutatott fel, amelyekkel azt akar-
ta igazolni, hogy pénzért kért Nagy-
váradról és egy nagyobb összeg
megérkezését mindennap várja.
Addig is elnézését kérte a portás-
nak, hogy nem tud fizetni.

Idézés a rendőrségre.

Ettől a naptól fogva dr. Fischer
Olga idegessége állandóan fokozó-
dott. Igen gyakran egzaltáltan ro-
hant le a szállodából és néha az
uccán is könnyes szemekkel ment
végig. Tegnap felidéztek az aradi
Államrendőrséghez, mert Nagyvá-
radról valami összeg elszámolását
kérték tőle. Dr. Fischer Olga iga-
zán maradt és kétségbeesett ide-

gességgel tért vissza szállodái
szobájába. Ma egész nap otthon
tartózkodott és feltűnően nyugod-
tan viselkedett. Délután fél ötkor
magához kérette a szobaasszonyt,
akivel néhány percig jókedvűen
elbeszélgetett. Ekkor már megér-
lelődött benne a végzetes ethatáro-
zás, talán az okozta nyugodtsá-
gát. Öt óra előtt néhány perccel a
szobaasszony egyedül hagyta szo-
bájában.

A mérgepohár.

Pontosan öt órakor fájdalmas ki-
áltás hallatszott az egyes számú szo-
bából. A portás és a szobaasszony
ki akarták nyitni az ajtót, azonban
az he volt zárva. Rövid munka után
sikerült felfeszíteni és ott feküdt dr.
Fischer Olga a szoba közepén,
nyögve, habzó szájjal, eltorzult arc-
cal. Azonnal orvosért szaladtak és
néhány perc múlva megjelent a hely-
színen dr. Cucu Vazul városi főor-
vos, majd Filotti Zamfir rendőrprefek-
tus, Andreescu igazgató, Dra-
giciu és Adamovici rendőrkapitá-
nyok jöttek fel a szállodába. A főor-
vos megállapította, hogy sürgős gyo-
mormosást kell alkalmazni és a sze-
rencsétlen leányt az előhívott mentők
eszméletlen állapotban szállították
be az aradi kórházba. A szálló-
dai szoba asztalán egy pohár volt,
a melyben őfő voltak még a mérge ma-
radványai. Az éjjeli szekrényen két
zárt és egy nyitott levelet találtak.
Az egyik levél Filotti Zamfir rendőrprefek-
tusnak volt címezve, a másik
dr. Fischer József, a brasóvi katonai
kórház főorvosának, az öngyilkos
leány édesapjának szöve. A nyitott le-
vélben dr. Fischer Olga a szálloda
portásától kérte bocsánatot, hogy
számláját nem tudta kifizetni és kér-
te, hogy forduljon édesapjához, aki
haladéktalanul kiegyenlíti adósságát.
A kórházban azonnal gyomormo-
sást végeztek az életunt leányon, aki
egy óra múlva visszanyerte eszméle-
tét. A megjelent rendőrtiszték kér-
désére csak ennyit válaszolt:

— Ne kérdezzetek. Nem mondom
semmit. Hagyjanak meghalni.

A kórházban gondos ápolás alá-
veték és remélhető, hogy orvos-
közlégtől lelkiismeretes ápolással
visszaadja az életnek.

— A német jóvátétel. Bucures-
tóból jelentik: Az Árgus értesíté-
se szerint a wiesbadeni egyez-
mény értelmében Németország öt
és félmillió aranymárkával tarto-
zik Romániának jóvátétel címén.
A lap értesülése szerint a két or-
szág kormányai között tárgyalá-
sok folynak abban az irányban,
hogy ezen összeg erejéig Német
ország vagonokat és mozdonyo-
kat szállítson Romániának.

Házasság 1924-ben.

A rovatvezető lezárja a rovatot és
elmondja záradékát a maga vélemé-
nyét (a.)

Szép leányok és asszonyok, ked-
vesek és kevésbé azok, előkelők és
szegények, idealisták, realisták, mo-
ralisták, előrenézők és multbatekin-
tők, ambiciózus fiatal emberek és
nyugalomra vágyó házasséltbe me-
nekülők, gondterhes lányos család-
apák és családanvák! Elolvastuk
minden levelüket és teret is adtunk
nagyon soknak. Megvitatták az í-
talunk felvetett problémát minden
oldalról és mindenki igyekezett a
maga igazát érvekkel alátámasztani.

Voltak szellemes purparlék és ked-
ves volt, amikor egymást soha nem
látott emberek válaszoltak egymás-
nak lapunk hasábjain. Voltak ko-
moly fiatal emberek, akik intelligen-
sen vázolták szomorú sorsukat,
amiért a mai szomorú gazdasági
viszonyok között képtelenek bele-
vezni abba a bizonyos boldog rév-
be. Igazán megható volt annak a
családapának a levele, aki három lá-
nyát szeretné férjhez adni és akinek
a szeme előtt állandóan ott van a
végzetes 1924., amely a maga kö-
nyörtelenségével még a házasság és
a szerelem, ebbe a két legideálisabb
dologba is beleeszi.

A mi szerepünk ennél a kérdésnél
csak arra szorítkozott, hogy a vá-
laszokat leadjuk, őrizkedtünk min-
den kommentártól és mondanivaló-
inkat arra az alkalomra tartottuk
fenn, amikor majd lezárjuk a rova-
tot. Most elérkezett a mi mondaní-
valónk ideje. A házasság ösödök óta
mindig a kölcsönös vonzalmon
épült fel. Ezen még a civilizáció
sem tudott változtatni, miként nem
is tudhat, mert a leghatalmasabb
ösztö t, a nemi ösztönt nem lehet
az emberből kiölni. Azonban a mai
műveltség mellett, amikor az embe-
rek már többé-kevésbé differenciált
kultúrlényekké változtak, kultúrmi-
volukat be akarják vinni a ház-
asséltbe, szóval a közös életbe is. Az
ember általában szeret jól élni, ké-
nyelemvágó és azokat a kellemes-
égeket is ki akarja élvezni, amiket a
mai élet nyújtani tud. Természetes
dolog, hogy mindezekhez pénz kell.
A négyéves világháború után az ál-
talanos gazdasági élet hatalmasan
leromlott, ugyszólván képtelenség
biztos egzisztenciát teremteni és ez
az általános bizonytalanság bele-
nyul a házasságba is. Ez a korszak
igazán nem a frázisok és a színes
álmok kora, minden lépésünkkel
szinte belebotlunk a reális való-
ságba.

A házassági problema volta két-
ségtelen és ma 1924-ben, már nem
szorulhat az sem vitára, hogy a gaz-
dasági kérdés hegyes ékként furódott
a házassulók közé. Megoldási módo-
zatokat ajánlani, lehetetlenség, mert
erről a nagy kérdésről mindenkinek
meg van a maga szilárd véleménye
és talán az egész társadalomnak kel-
lene átreformálódni ahhoz, hogy a
házasság ne legyen többé problema.
Ez azonban utópia és a realismus
ma könyörtelen az utópiákkal szem-
ben. Egy az állam és a városok ál-
tal kezdeményezett és segélyezett in-
tenzív házépítési akció természetsze-
rűleg megkönnyítene a házasság le-
hetőségét. Segítene a bajon az is,
ha követnénk Franciaország példá-
ját, ahol a hivatalos államsegélyek-
kel, jutalmakkal és egyéb kedvezmé-
nyekkel siet elviselhetőbbé tenni az
életet a jövő Franciaország meg-
alapozóinak. Ilyen és ehhez hasonló

dolgok itt sem tévesztenék el célja-
kat.

Nekünk igazán jói esett az a me-
leg érdeklődés, amivel ezt a kérdést
a közönség kísérte. A hozzánk érke-
zett hozzászóló levelek nagy tömre-
ge bizonyítéka annak, hogy a ház-
asság kérdése mindenekelőtt érdekli az
embereket és ugyszólván kivétel nél-
kül mindenkinek az az óhaja, hogy
minél több boldog és megelégedett
házasság köttessék. Ha az erősebb
biztos kézzel a gyengébb hóna alá
nyul a kezdett nehézségeinél, ugy a
gyenge könnyebben megállhat a sa-
ját lábán is.

Hogy áll a lej?

1924. február 9-én 100 lejért adták:
Nálunk:

- 2.88 svájci frankot,
- 40.40 francia frankot,
- 4.500 külföldi magyar koronát,
- 23000 tényleges magyar koronát,
- 24.000 belöldi magyar koronát,
- 35.800 osztrák koronát.

Furcsa fizetésmegállapítás.

(Meglepetés a vasúti tisztviselők kö-
zött.)

(Saját tudósítónktól.) Ma álla-
pitotta meg az állomásnál szolgáló
latot teljesítő tisztviselők törzsé-
zetését egy erre a célra kiren-
delt bizottság. A fizetésmegállapí-
tás a tisztviselők között a legna-
gyobb meglepetést és elégedetlen-
séget okozta, mert a bizottság sem
a szolgálati éveket sem a letett
vizsgák számát nem vette tekia-
tetbe. Így például előállított az a
helyzet, hogy egy már évek óta ki-
nevezett és vizsgákkal rendelkező
hivatalnok törzsfizetését havi
négy száz lejben állapították meg,
míg egy nemrég kinevezett tiszt-
viselő négy százötven lejt kap. Er-
tesülésünk szerint a hivatalnokok
egy része már panasszal fordult a
vasúti főnökséghez, ahová megígér-
ték, hogy az ügyet meg fogják
vizsgálni és esetleg a legközelebbi
kinevezésnél tekintetbe veszik.

Mulatságok

— Az aradi Román Nőegylet bál-
ja. Február hó 11-én este 10 órai
kezdettel tartja ezidei román jelmez-
bálját az aradi Román Nőegylet a
Fehér Kereszt nagytermében. A jel-
mezbál az idei báli szezon egyik
legfényesebb estélyének ígérkezik,
amelyen Arad város és vidéki társa-
dalmának előkelőségei vesznek részt.
A jelmez-bálra a rendezőség karzat-
jegyet is bocsát ki, mely a bál es-
télyén a pénztárnál kapható.

— Sváb-bál Aradon. Az aradi
sváb ifjuság február hó 23-án este 8
órákor a Vadászúrt helyiségeiben
műkedvelői előadással egybekötött
svábbált rendez.

— Az AMTE. nagy báija február
23-án, a Központi szálló összes ter-
meiben.

— Jelmezbál Kisjenőn. A kisjenői
kaszinó e hó 23-án megnyitja ter-
meit a híres kisjenői bálók számára.
A kisjenői-erdőhegyi izr. nőegylet
ekkor tartja nagyszabású jelmezes
álarcos táncestélyét. A rendezőség
annyi ötletet és találékonyságot visz
az előkészületekbe, hogy a jelekből
ítélve, az idej kisjenői nőegyleti bál
felülmúlja az elődeit is és messze ki-
emelkedik a vidéki keretekből. A
zenét Puci és Farkas aradi jóhírű ci-
gánybandája szolgáltatja.

Egy aradi műépítész sikerei Németországban.

(Kaufmann Oszkár legújabb grandiózus alkotása.)

(Berlini levelezőnkől.) A nagy német fővárosban ma egyike a legnépszerűbb embereknek Kaufmann Oszkár műépítész, vagy ahogy egész Németországban nevezik, „Baumeister Kaufmann.” Az újabb idők leggrandiózusabb alkotásai az ő nevéhez fűződnek. Kaufmann zsenijének a mai ragyogó Berlin nagyon sokat köszönhet. Az aradiak előtt Kaufmann neve nagyon is ismert, hisz ez a pankotai születésű magyar építész, aki nek Aradon és a megyében előkelő rokonsága van, ezer szállal fűződik szülőhelyéhez és nagy elfoglaltsága mellett is módját tudja ejteni annak, hogy a közeli hetekben eljőjön Aradra és Pankotára tokonaihoz.

Most egész Berlin csak Kaufmannról beszél és az általa épített arányaiiban óriási, kivitelében pedig gyönyörű új állami operáról beszél. Kaufmann az egykori Kroll féle operát alakította át teljesen és januárban nagy ünnepségek között nyílt meg az új állami dalszínház, amire minden berlini büszke. Ez az operaház Németország legnagyobb operája és a világ legnagyobb színpadával rendelkezik. A színházban 2410 ülőhely van és a színpadhoz legtávolabb eső nézőtéri hely mintegy harminc méter távolban van. Az óriási méretű földszinten kívül még két ugyancsak hatalmas erkély van és igazi mesteri módon oldotta meg a páholvok, valamint a másodemeleti erkélyek elrendezését is. A másodemeleti erkélyt a kent állók ugyszólván alig látják. A színpad a hátsó színnel együtt 24 méter széles és 25 méter mély, a színpad az ugynevezett tolható színpad, hogy más operák díszleteit is használhassák. Az építéshez és berendezéshez a nagy drágaságra és anyaghiányra való tekintettel a legegyszerűbb anyagokat kellett felhasználni, székeket és divánokat a volt császári kastélyokból hozták ide. A színt a nézőtérrel hatalmas vasfüggöny választja el, amelynek súlya 9000 kilogramm és tizenegy másodperc alatt tűnik el.

Az aránylag még fiatal műépítész ma egyike a legnagyobb német építészeti szaktekintélyeknek és specialitás a színházépítés. A hatalmas és művészi kivitelű Königgratzer Theater is az ő műve, ugyancsak az ő tervei szerint épült a Volksbühne, ami valóságos architektúra szenzáció. Ezen kívül számos villa, palota, magán- és középület falába van beillesztve Kaufmann Oszkár impresz sziumja.

A nagynevű építész pályafutása is érdekes. Pankotán született, reáliskolai tanulmányait Aradon végezte, majd felkerült a budapesti egyetemre, ahonnan Karlsruheba ment. Diplomája elnyerése után Németországban maradt és itt hamar felfedezte benne a zsenit. A fiatal építész mert és akart és még igen fiatalon elismerték nagy képességeit. Kaufmann Oszkár állandóan Berlinben lakik és a legnagyobb készséggel áll az Aradról Berlinbe érkezők rendelkezésére. Örül, ha földijével találkozhat és a Berlinben tanuló aradi diákoknak a jóakaró segítők, hogy beiratkozhasanak

az egyetemre. Áprilisban rövidebb időre Aradra jön, hogy itt és szülőhelyén, a kies Pankotán kipihenje a nagy berlini alkotó munka fáradalmait.

HIREK.

Olasz-orosz egyezmény

(Minden változtatás nélkül aláírták.)

Rómából táviratozzák: Az olasz-orosz szerződést csütörtökön késő este minden változás nélkül aláírták. A szerződés aláírását nagy hírlapi harc előzte meg és félt volt, hogy Olaszország és a szovjet között megszakad az érintkezés. Az olasz-orosz szerződés aláírása egyúttal a szovjet Olaszország részéről való elismerését is jelenti és éppen ezért húzódozott olyan nagyon az olasz közvélemény a szerződés aláírásától. Mussolini annak idején Oroszországra nézve súlyos gazdasági feltételeket szabott és mindenki azt várta, hogy éppen ezért Oroszország megtagadja a szerződés aláírását. Legfőként Csicserin külügyi megbízottasága volt az akadály és Olaszország azt remélte, hogy Lenin halála után más kerül az orosz külügyek élére. Az olasz-orosz egyezmény perfektuálására döntő befolyással bírt Anglia magatartása, amely tudvalevőleg elsőnek ismerte el a szovjetet.

— Előkészület a bécsi román-orosz tárgyalásokra. Bucurestiből jelentik: A külügyminisztériumban tegnap értekezlet volt az érdekelt miniszterek részvételével a román-orosz tárgyalások anyagának ügyében. Duca külügyminiszter arra kérte minisztartársait, hogy rövidesen állítsák össze az összes adatokat, amelyek a tárgyalásokhoz szükségesek. Ezután részletekben ismertette azokat a különleges kérdéseket, amelyek a bécsi tárgyalásokon szóba kerülnek.

A „Neues Wiener Journal” moszkvai értesülés alapján közli, hogy a szovjetkormány Joffe Adolfot, aki Japánban a legutóbbi tárgyalások alkalmával Oroszországot képviselte, legközelebb Bécsbe jön a román-orosz tárgyalásokra.

— A Parasztpárt értekezlete az ellenzéki blokk ügyében. Bucurestiből jelentik: A parasztpárt végrehajtó bizottsága tegnap este értekezletet tartott az Astoriában, hogy állást foglaljanak az ellenzéki blokk ügyében. A határozatot közölték a többi ellenzéki pártokkal és felkérték őket, hogy rövidesen nyilatkozzanak az együttműködés lehetőségéről.

— Sikeres ügyvédi vizsga. Dr. Cotioiu Romulus aradi ügyvédjelölt a napokban kitűnő sikerrel tette le az ügyvédi vizsgát a clujai (kolozsvári) ügyvéd vizsgáztató bizottság előtt. A rokonszenves, fiatal ügyvéd Aradon fog megtelepedni és a közel jövőben itt nyitja meg irodáját.

— Felmentették Conciatu képviselőt. Bucurestiből jelentik: Az ilfovi törvényszék több napos tárgyalás után felmentette Conciatu timisoari képviselőt, aki kijárással vádolva állt a bíróság előtt.

— Román-jugoszláv tárgyalások. Bucurestiből jelentik: A külügyminisztérium tegnap este Belgrádba utazott és magával vitte a román-jugoszláv tárgyalás jegyzőkönyvét, amely Timisoarín folyt le a két ország kiküldöttei között. A tárgyalást Jamandi meghatalmazott miniszter folytatja Belgrádban. Ez alkalommal csak a részletkérdéseket fogják megvitatni, mert az elvi megállapodás Duca külügyminiszter belgrádi látogatása alatt már létrejött. A külügyminisztérium kommunikéje szerint minden remény meg van arra, hogy Románia és Jugoszlávia között a függő iskolai és egyházi kérdésekben a megegyezés rövid időn belül létrejön.

— Elkészült aradi utlevelek. Az aradi államrendőrség utlevélosztályán a következők vehetik át utleveleiket: Engelhardt Ferenc, özv. Varga Istvánné, özv. Frank Józsefné, Schachter Adolf, özv. Kovács Istvánné, Sima Antalné, Bruckner Artur, dr. Bedő Árpád, Nagy Jánosné, Joanovits Miklós, Küntzler Dezső és Nagy Sándor. Amerikai utlevelek ügyében a következők jelentkezzenek: Ferenczy György, Balázs Péter, Belk János, Gebay János és Merfy József.

— Eljegyzések. Guttman Aladár, az Alcalay Frères cég belfagya eljegyezte Masánzker Bőskét.

Bornstein Kató és Róna Zsigmond (Arad) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

Engelhardt Sándor (Miskolc) eljegyezte Tratner Fani urhölgyet (Gurahonc). (Minden külön értesítés helyett.)

— Kelet misztikumának minden rejtelme és varázsos szépsége felvonul az aradi Fehér Kereszt Gyermekvédő Egyesület február huszonkilencediki és március elsejei színházi estjeiben. Az antik és a modern világ ölelkézéseképpen az ókori táncokon kívül nagyszerű báriumet keretében az összes legszebb parkett és mondain-táncokat be fogják mutatni. A stilszerűen berendezett bárban aradi szerzők szonójait éneklék azzal az érdekes újítással, hogy a refrént vetítik, amelyet a közönség együtt énekel a szereplőkkel. A fellejtethetetlenül szép és érdekes estére szenzációs toalettek készülnek az összes szereplő hölgyek számára. Jöveket már lehet előjegyezni az egyesület elnöknőjének Lacza Endrénének lakásán: Boulevardul Regele Ferdinand (József főherceg-ut) 10-19. szám alatt, a II. emeleten hétfőtől kezdve délutánonként 3-tól 5-ig.

— Ezüstlakodalom. Verebélyi Marzsó Iván nyugalm. vasuti főfelügyelő és neje szül. szentmiklósi és óvári báró Pongrácz Matild szombaton, február 9-én tartották családi és szűk baráti körben házasságuk 25 éves évfordulóját.

— Árverési hirdetés. Február 13-án reggel 9 órakor a CFR. raktárában nyilvános árverésen a következő árúk kerülnek eladásra: 1 láda gyógyszer, 1 butorkocsi, 2 gyermekocsi, különféle ruhaneműk, ernyők, kalapok, üres hordók, üres ládák, stb., az eladott árúk az árverés után azonnal ki lesznek szolgáltatva. Raktárfőnök.

— Gazdát cseréit Schiratt Katalin villája. Schiratt Katalin sokat emlegetett ischli villája, melynek homlokzatán a „Felicitás” elnevezés ragyog, gazdát cserélt. Az új tulajdonos Kótt Mimi, bécsi operett diva, aki már tulajdonába is vette a nevezetes nyaralót. A nagyértékű berendezési tárgyakat Schiratték mind elszállították Bécsbe. A villa berendezése között relikvia szempontjából különösen értékes az a szoba, melyet Ferenc József „Bauern fröhstück stuberl”-nek nevezett el, a melyben az öreg császár sokat tartózkodott. Ezt is Bécsbe vitték.

— A becsületesség jutalma. Neuholz Ede temesvárgyárvárosi háztulajdonos nemrégiben elhunyt. Nemes miniszteri tanácsos, az elhunyt bátyja a házmezt bízta meg azzal, hogy rávatalozza fel a halottat és az ezzel járó munkákat elvégezze. Ezért ellenértékképpen az elhunyt egy rend ruháját adta a házmeztnek. A házmezt felesége tegnap az ajándékba kapott ruhát tisztogatta és közben a ruha béléseben kemény tárgyat érintett meg. Felbontotta a bélést és abban bevarrva 19 darab vadonatúj ezrest talált. A házmezt felvitte az ezresekben álló csomagot a miniszteri tanácsosnak, aki az ezresek becsületessége jutalmazásaképpen a házmeztnek ajándékozta.

— Tűz a Körber kalapgyárban. Tegnap délután a timisoari Körber kalapgyár gépházában tűz keletkezett. A tűz terjedésével már veszélyes méreteket kezdett ölteni, amikor a tűzoltósnak bátor és önfeláldozó magatartásával sikerült a tüzet lokalizálni. Csak a gépház falának áttörésével lehetett eredményt elérni. A kár aránylag kicsi, egy félmillió lej, a többi kár biztosítás útján megtérül.

— Alma Moodie budapesti hangversenyéről a „Neues Pester Journal” kritikus így nyilatkozik: A fiatal ausztráliai Alma Moodieban a jelenkor egyik legkiválóbb hegedűművésznőjét üdvözljük. Művészetét kiváló technika jellemzi. Az intonációja hangsúlyos, a hangja meleg és édes, erőteljes és gyengéd a zenemű szellemének megfelelően, a vonóvezetése kifogástalan, a többi huronát vezetett legatője bársonysima, a dupla hangjátéka biztos, a trilla acélosan egyöntetű. Már Tartini „Ördögtrilla” sonátája, a csak pár ujj részére írott cadentiálával zúgó tapsot provokált. A fellekesült közönség páratlanul ünnepelte Moodie kisasszonyt.

— D. Moudjalled, az Erdély-Bánati Fogászok szindikátusának elnöke a következők közlésére kérte fel lapunkat: Azon töves hírekre vonatkozólag, hogy a román fogászati törvénynek nem tett eleget, kijelenti, hogy ez nem felel meg a valóságnak, amennyiben berlini fogászati diplomáját a bucuresti közegészségügyi minisztérium notifikálta és a törvényben előírt vizsgának eleget tett. Fogászati rendelőjét saját neve alatt vezeti, Deutsch Moise santanai fogással nem társ. Feleségének szül. Gancz Fridának, vizsgázott fogásznőnek külön fogászati rendelője van a Str. Eminescu 8. (Deák E.-u. 40.) sz. alatt.

— Rendkívül népszerűsége folytán sokan hamisítják, éppen azért csakis valódi, névjeggyel ellátott Brázay Sósorszeszt fogadjunk el. Kapható mindenütt! Nagyban Hehs és Klein cégnél Arad.

Berlin rejtelméből.

(A szerelem betegek. :- Két lapjuk van. :- Találkozóhelyek. :- Akik a férfiakat gyűlölik. :- Akik a nőket gyűlölik. :- A törvény keze.)

A történelem és a statisztikák tanúsága szerint minden háborúval az erkölcsök megfogyatkozása, a morál sülyedése jár együtt. Ennek a háboru utáni demoralizációnak következménye az is, hogy az utóbbi években egyre nagyobb növekedést mutat a homoszexuálisok száma. A nagy világvárosok vezetnek ezen a téren és közülük különösen Berlin. A német fővárosban jelentős tagot számoló egyesületük és két hetilapjuk van a homoszexuálisoknak. Az egyesület célja, hogy hajlamuk miatt lenézett és megvetett tagjait gyámoltassa, részükre állást, foglalkozást szerezzen és minden eszközt felhasználjon, hogy tagjai boldogulását előmozdítsa. Két lapjuk a „Freundschaft“ és „Blätter d. Menschenrecht.“ Hatalmas példányszámban jelenik meg mindkettő és propaganda célokat szolgál. Találkozási helyeikül a különböző „dielék“, kávéházak és egész sereg titkos „Jokál“ szolgál. Külön találkozási helyeik vannak a női (lesbosák, vagy tribádok) és külön a férfi homoszexuálisoknak (az u. n. urmingok). Egyes kávéházak, dielék mindenki által ismertek és a Berlinbe kerülő idegenek is sűrűn látogatják ezeket a helyeket.

Látogatás a „női dielében.“

Legismertebb lokál a Wümersdorfer-strasseban levő „Verona“ dielé. Kivülről semmi feltűnő. A bejárat fölött halvány vörös színű lámpa. Amint benyitunk az ajtón, egy hosszú keskeny kávéházi helyiségbe jutunk. Felületesen néző szemmel semmi különösét nem látunk. Ha azonban nyugodtan és alaposan szemügyre vesszük az asztaloknál ülő társaságokat, érdekes megfigyeléseket tehetünk. A legtöbb asztalnál hölgyek, alig-alig lehet egy-egy férfit látni. A nők közül egyesek sajátosságosan vannak öltözve. A fejükön férfi kalapot hordanak, hajuk rövidre vágott, magasnyakú ingbluzt viselnek, amely elé nyakkendő van kötve, derekukon öv, lábaikon magasszárú, férfias formájú cipők. Szájukban cigaretta, testmozgásuk férfias, egész fellépésük inkább férfire, mint nőre enged következtetni. Mély hangon beszélnek, a férfiakat nem kedvelik és ezt nyíltan ki is jelentik. Csak női társaságban érzik jól magukat, férfiakban csak akkor, ha azokon valamilyen nőies vonást tudnak felfedezni. Általában nem közlékenyek, de ha az ember megnyeri szimpátiájukat, szívesen fogadják és esedeg titkaikba is beavatják. Az így öltözködők általában az aktív felek (u. n. warme Frauen), míg a passzívok (a „Kaltie Weiber“) nőies tulajdonságaikból alig veszítettek valamit.

A férfiaknál.

Berlin egyik legelőkelőbb utcájában, a Nürnberger-strassen van egyik legfőbb találka helyük. Kivülről szintén semmi feltűnő. Bent sajtószerű félhomály, amelyben elegánsan öltözött fiatal és öreg férfiakat

vehetünk észre. A társadalom minden rétege képviselve van itt, az öltözködésük azonban többnyire jó módot árul el. A nőt itt teljesen kinézik és ha valaki véletlenül női társaságban téved ide, olvan tekintetek merednek feléjük, hogy csakhamar jobbnak látják eltávozni. Az egyik sarokban szalon zenekar játsza a legújabb slágereket. Most szemügyre vehetjük a jelenlevőket. Egyes férfiak sajátosságosan kacér magaviseletükkel, affektált, élénk arcjátékukkal vonják magukra figyelmünket. Mint ha önmaguknak tetszelegnének nőies szerepükben. Rendkívül piperék, az illatszereket túlságos mértékben használják. Egyesek fűzőt viselnek és egész ruházódásukban fellelhető a nőieség keresése. Hosszu hajat viselnek, bajusz és szakálluk nincs, arcbőrük, arcvonásaik nőiesek, erősen puderezettek és sminkeltek, vékony hangon beszélnek. Rendkívül gracilis alakúak, kezük, lábuk kicsiny. Testtartásuk, fellépésük, viselkedésük határozottan nőies. Ezek a férfiak játsszák a passzív feleket, míg az aktívak öltözködésükben, külsejükben semmiben sem különböznek más férftól.

Sajátosságos az, hogyan fogják fel a homoszexuálisok helyzetüket, amelyek visszas nemi érzésük miatt a társadalom számukra kijelöl. Egyesek tudatában vannak annak, hogy megvetik, lenézik őket s ezért kerülnek a társaságot. A legtöbb ellenben kihívó, követelőző viselkedést tanúsít és az egyre elementárisabb erővel megnyilvánuló ösztönük teljesen elhomályosítja tudatukat s hajlamuknak, vágyaiknak szabad folyást engednek.

Mozgalom a homoszexuálisusm érdekekben.

Nemrégiben egyik lapjuk nyílt levélben fordult az igazságügyminiszterhez, amelyben követelte, hogy hagyjanak fel az idejét múlt előítéletekkel és szüntessék meg a btkv. 175. §-át, amely kivételes intézkedéseket tartalmaz számukra. Követeli a lap, hogy vegyék figyelembe a tudomány legújabb kutatásait, amelyek a homoszexuálismust, mint természeti hajlamot, tüntetik fel és töröljék a „természetellenesség“ fogalmát. Az egyneműeket kedvelők számára a homoszexuális érintkezés természetes. Természetellenes ellenben nekik a másneműekkel való érintkezés. Szerintük az államnak nincs joga polgárai számára előírni, kit és hogyan szeressenek. Ha mégis ezt teszi, nevetségessé válik.

Ha két felnőtt ember kölcsönös beleegyezésével cselekszik valamit anélkül, hogy egy harmadiknak ártana, ha sem fiatalokrukat el nem csábítanak, sem nyilvános botrányt nem okoznak, miért akarják ezeket az embereket megbüntetni? Egy paragrafus, amely ezeket eltűntja, okatlan és el kell törölni. Az ilyen rendelkezés csak gonosztevőket nevel, mint ahogyan ez a 175. §. esetében ezerszer bebizonyosodott. De nem azok a gonoszok, akik a paragrafus ellen vétenek, hanem azok, akik eme paragrafusra való hivatkozással áldozatokat keresnek

aktívnek vétet szívják, akiket ki-asipolyoznak és a végén nem egyszer a halálba kergetnek.

Igy gondolkoznak a homoszexuálisok. Ezzel szemben érdekes, hogy a tudományos álláspont e téren még nem egységes és a legtöbb állam bünteti a homoszexuálismust. A btkv. indokolása az, hogy a nép egészséges érzelmeivel szemben ezek az „eltévelygések“ büntetésre méltók.

Dr. Ujhelyi József.

A nagyvilágból.

(A világ legerősebb asszonya.)

Egy angol folyóirat szerint a világ legerősebb asszonya egy hindu nő, akinek erőteljesítőményeiről csodálatos dolgokat jegyeznek föl. A szoknyás Sámsonnak a neve: Miss Paraboi. Az erős hölgy harminc éves és mivel korán jutott árvaságra, a fakirok vették gondjukba, akiknél több esztendő telt el és akik fiuruhába öltöztették, beavatva művészetükbe. A fakiroknál tanulta meg az indiai önfegyelmzés művészetét. — Paraboi kisasszony fejével és lábával megtámaszkodik egy-egy széken, ezáltal tartja magát vízszintes helyzetben a levegőben. Testét egyébként nem támasztja alá semmi. Ebben a helyzetben ötnegyed-tonnás követ lehet a mellére helyezni és ezt a követ két erős ember súlyos kalapáccsal verheti. Mindezt meg sem érzi. Lefekszik azonkívül a földre és nyugodtan türi, hogy egy kocsi, amelyben több ember ül, átrobbogjon mellette és karjain. Kétszáznegyven fontnyi súlyt emel föl a földről. Meg van az a képessége, hogy összes erejét testének egy bizonyos pontjára tudja koncentrálni és így arra, is képes, hogy több percen át hegyes szögön álljon, azonkívül pedig, hogy erősen megrakott kocsit, amely nekiront, a homlokával felfogjon és visszataszítson.

(Vadállatok áruháza.) A világ legkülönösebb kereskedője John T. Benson, a new-yerseyi Hobokenben. Benson a világhíres hamburgi Hagenbeck-cégnak amerikai képviselője. Tigriseket, elefántokat, zsebráfokat, majmokat, dresszírozott lovakat ad el és kigyóméreggel kereskedik. Az American Magazin munkatársa meglátogatta a vadállatoknak ezt az áruházát. A bejárat felett — írja — nagy betűk hirdetik az intelmet: „Aki ezen az ajtón átlép, saját veszélyére teszi.“ A vadállatok egy hatalmas garázszerű helyiségben vannak. A falak mentén ketrecek, kábitkák emeletnyi magasságban, egymás fölé rakva. Vad lármá zug a helyiségben és eleveenség nyüzsg. A kábitó zürzavarban csak az óriási menaszéria tulajdonosa nyugodt. Egyszerre csak megcsendül a telefon. Benson odamegy. Egy new

yorci filmgyár rendel 200 tevet. Benson azt feleli, hogy négy hónapban beáll szállítja a tevéket, egyenként 800 dollárért. Vannak ennél bizarrabb megrendelések is. Egy délamerikai egyetem például egy liter kigyómérget rendelt szérum előjaira. Benson fél év alatt gyűjtött egybe fél liter kigyómérget indiai kigyók mérgezacskóiból.

(Steinach-láz San Franciscóban.)

December közepén nyílt meg San Franciscóban az új mirigyklinika, melyen a Steinach módszere szerint végeznek meghatalításokat. A megnyitás napján oly tolongás volt a klinika előtt, hogy a klinika vezetője, egy Gertrude Atherton nevű orvosnő, kiakasztotta a „megtelt“ táblát. Az első két hét alatt több mint ötszáz embert látott el a klinika új mirigyekkel. Atherton asszony a szegény pácienseket ingyen operálja. Legöregebb páciense eddig egy nyolcvankétéves aggastyán volt, kinek visszaadott fiatalágát propagandacélokra használja. Az operációk átlag egy negyedóráig tartanak, a beteg mint nyolcvanesztendő aggastyán megy be a klinikára és mint tizen-nyolcesztendő ifju jön ki.

(Sok baba közt élvész a gyerek.)

Egy északolaszországi faluban nem rég anyának és a leányának ugyanazon a napon született gyermekük. A két újszülöttet az anyák körül foglalatostkodó bábák mindjárt születésük után összeeserélték. A két anya csaknem hajbakapott az elcseserélt csecsemők miatt, csak mikor a két csecsemő hangosan követelte jogait, csendesültek el és mindegyikük egy-egy gyermeket vett magához, bízva abban, hogy a sors helyesen oldotta meg a kényes vitát. Az olasz lapok azonban nem bíznak a sorsban, hanem szakszerűbb döntést követelnek, mert lehetséges, hogy az idősebb anya unokáját ringatja, míg a fiatalabb anyát nővérevel szemben teljesíti az anya kötelességeit. Nem is beszélve az apákról, akik közül a fiatalabb saját sógorát lovagoltathatja a térdén.

SAKK.

Rovatvezető: Dr. Janny Géza.

15. Feladvány.

Orlimont P. A.-tól (Augsburger N. N.)

Világos: Ke1, Va8, Bb8, Fb2, f5, gyalogok: b5, c6, g4.

Sötét: Ka2, Va5, Fg7, gyalogok: b3, b6, c2, o7, f6, g5.

8 lépésben matt.

Megfejtés. A 14. feladvány megfejtése:

1. Fh4-g3, Ff8. 2. He2, t. sz. 3. V v. H matt.

1. ...., Fe7. 2. Eh4, t. sz. 3. V v. H matt.

1. ...., Vd2. 2. Fxf2+, Ve3. 3. Fxe8 matt.

1. ...., Hb4. 2. Vb6+, t. sz. 3. He3 matt.

KÖZGAZDASÁG.

A faegyesület aradi közgyűlése.

(Márciusban Temesváron döntenek az újjászervezésről.)

(Saját tudósítónktól.) Az Erdélyrészi Faegyesület szombaton délelőtt tartotta meg közgyűlését Aradon a Kereskedelmi és Iparkamara közgyűlési termében. Az erdélyi városok delegátusait Jellinek József az aradi körzet alelnöke üdvözlölte, majd dr. Groza Péter volt miniszter, az Erdélyrészi Faegyesület elnöke, elfoglalta az elnöki széklet és a közgyűlést megnyitotta. Az elnöki emelvényen foglalt helyet Stern Gyula a Románi Erőipar részvénytársaság vezérigazgatója, a jegyzőkönyvet pedig dr. Falus Lajos az aradi körzet titkára vezette.

A tárgysorozat első pontja a közszállítások kérdése volt. Kárpf Márton az oradea-marei (nagyváradi) körzet titkára tartott beszámoló a közszállítások jelenlegi állásáról. Elmondotta, hogy Bucuresti fővárosnak az olcsó faszállítás szünetel, mert az egyesület vezetősége nem tudott megállapodásra jutni a szállítványok mérlegelése tekintetében. Az Erdélyrészi Faegyesület vezetősége ragaszkodott a CFR. hivatalos mérlegéhez, a főváros tanácsa azonban a saját mérlegével akarta a szállítványokat mérlegelni. A főváros tanácsának kérélmére és közös megállapodásra elhatározták, hogy amíg ez a kérdés nem rendeződik, addig a további szállításokat beszüntetik.

A tárgysorozat legfontosabb programpontja az Erdélyrészi Faegyesület újjászervezése volt.

Dr. Lakatos Sándor a tárgyalmasági (marosvásárhelyi) delegátus terjesztett erre néző javaslatot a közgyűlés elé. Ismeretile azokat az okokat, amelyek szükségessé teszik, hogy a faegyesület, az Ugr-hoz, a kereskedő országos szövetségéhez csatlakozzon, autonómiájának megőrzése mellett. Az egyesület, dr. Lakatos Sándor javaslata szerint ebben az esetben nagyobb erkölcsi súlytal tudná a határmenti ipar érdekeit képviselni.

Sziklós József a brasovi (brasói) csoport alelnöke állást foglal az Ugr-hoz való csatlakozás ellen, feltű az Erdélyrészi Faegyesület autonómiáját és inkább azt kívánta, hogy a cluj (kolozsvári) központ szüntesse meg működését és a központot helyébe át Bucurestibe az ország fővárosába. A közgyűlés ebben a kérdésben úgy határozott, hogy egy külön bizottságot küld ki a javaslatok kidolgozására. A kiküldött bizottság március végén a központi választmány elé terjeszti a kidolgozott javaslatokat és a választmány tesz majd javaslatot a közgyűlésnek. A március végén Timisoarai (Temesváron) tartandó közgyű-

lés dönt majd az Erdélyrészi Faegyesület újjászervezése ügyében és további jövőjére vonatkozólag. Kiseb kérdéseket tárgyalt ezután a közgyűlés, majd délután két óra körül dr. Groza Péter elnök a közgyűlést berekesztette.

= Román-magyar tárgyalások. Bucurestiből jelentik: A román-magyar tárgyalások kedvezően haladnak. A két ország delegációja között megállapodás jött létre, hogy minden hétfőn és csütörtökön értekezletre ülnek össze a pénzügyminiszteriumban a román-magyar vasut-forgalom rendezése ügyében. Ezeket a tárgyalásokat Romániát Raileanu mérnök képviseli.

= Tenyészbika vásár Aradon. Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület a vármegye törvényhatóságának és a temesvári állat-egészségügyi igazgatóságnak támogatásával folyó évi március hó 9-én Aradon az állatvásártéren dijazással egybekötött tenyészbikavásárt rendez. A vásárra való bejelentések a Gazdasági Egyesület igazgatóságánál legkésőbb március hó 1-ig történhetnek. Az állatok elhelyezéséről és állományosság leírásáról a vásár rendezősége gondoskodik, takarmányt azonban minden gazdának magával kell hoznia. A kisgazdák által kiállított legjobb bikákat a vásár bíráló bizottsága pénzdíjakkal fogja kitüntetni. A vármegye községei a hátruló apaállatokat a vásáron szerzik be. Minden a vásárra vonatkozó egyéb felvilágosítással készséggel szolgál az aradi Gazdasági Egyesület igazgatósága.

Valutapiac.

Helyi valutapiac. (Február 9.) Francia frank 9.60, svájci frank 35, dollár 199, dinár 2.40, szokol 6, lira 8.80, angol font 8.75, magyar korona 0.0055, osztrák korona 0.002850. — **Kifizetések:** Budapest külföldi 145, belföldi 240, Bécs 358, Prága 5.73, Zürich 34.45, Milano 8.70, London 8.53, Páris 9.20, Newyork 198, Belgrád 2.34.

Zürichi zárlat. (Február 9.) Amsterdám 215.37.50, Newyork 575, London 2470, Páris 26, Milano 25.10, Prága 16.70, Budapest 0.02, Belgrád 6.85, Bucuresti 2.95, Bécs 0.008105.

Bucurestli tőzsdezárlat. (Február 9.) **Kifizetések:** Páris 9.10, London 854, Newyork 198, Milano 8.70, Zürich 34.50, Bécs 0.002830, Prága 5.76, Budapest 0.0080. **Valuták:** Napoleon 800, leva 1.50, török lira 1, angol font 550, francia frank 901, svájci frank 35.50, lira 8.80, dinár 2.30, dollár 197, lengyel márka 0.00022, osztrák korona 0.0029, magyar korona 0.0045, szokol 5.70.

Budapesti devizaközpont jegyzései. (Február 9.) Napoleon 193.000,

Belgrád 384—410, Bucuresti 167—179, London 140150—150150, angol font 140450, Páris 1505—1615, francia frank 1520—1630, Prága 942—1012, Bécs 0.45.80—49.10.

Szerkesztői üzenet.

A szülők válsága és a gyermek. Ovat ember bérze-típet sem ad a barátjának, mert nem vállalhat felelősséget az eredményért. Még kevésbé lehet határozott tanácsot adni veszekedő házasságoknak, hogy elváljanak-e vagy nem? A novella-írók és szerelmesek a házasságot mint a legszebb ideált festik le, pedig sok modern házasság csak pokol s ez esetben nem csodálkozhatunk a törekvésen, hogy a válás operációjához fordulnak. Minden operáció veszteséssel jár s a kettőszakított házasságok sokáig véreznek még. Ezért a „harmadik” (ha csak nem érdekel fél) övabodik a beavatkozástól és tanácsától. Csak egy eset van, amikor bízzák tanácsot és csillagpótlóval kell közölni a veszekedő házasságokhoz. Ez pedig az, amikor gyerek is van közöttük. Két nagykorú embernek joga van önmagát boldogtalanná tenni. De apának és anyának nincs joga szerencsétlenné tenni a gyereket. Már pedig az elvált házastársak gyermekeit a legtöbb esetben igen szerencsétlen, félszeg helyzetbe kerülnek s szülők válsága kárt okoz nekik. Főleg a leánygyermeknek. Apai szigorra és anyai gyöngédségre egyformán szüksége van a gyerekeknek. S ha a válás után néha kap is a gyermek jóérzésű „mostoha” apát vagy anyát, ez még sem pótolja a vértel szülő szeretetét. Azért a gyermekes házastársaknak szászor is meg kell gondolniok a válást, mely tökreteheti gyermekük életét, anélkül, hogy a saját életüket gyökeresen megjavítanák. Ellen Key írja: „Mielőtt apa és anya a porba nem hajítják homlokukat a gyermek fensége előtt; mielőtt be nem látják, hogy ez a szó „gyermek” csak más kifejezés arra: „a fensége”; mielőtt nem érzik, hogy a jövő az, mely a gyermek alakjában karjaikban szunnyad, a történelem az, mely lábainál látszik: — nem fogják tudni fölfogni, hogy nekik ép oly kevésbé van joguk, vagy hatalmuk ennek az új lénynek törvényeket előírni, mint ahogy nincs joguk és hatalmuk, hogy a csillagok pályáját megszábják.” El tudunk képzelni oly földi családi életet, melyben a gyermek szenved legtöbbet. S amoly házasságban példánl erkölcsstelséget látunk a gyermek, azt igazán jól kell bontani. De amíg erkölcsileg még nem rohadt a családi élet, addig próbálják meg a szülők azt kireparálni, hogy benne fölnevelődhessék az új nemzedék. Igazságot nem tudunk szolgáltatni a házastársak között. Ilyen bíróságot még nem állítottak föl. Mert olyan asszony még igen kevés született, aki hajlandó beismerni, hogy férjével szemben neki nincs igaza. De a békéltető szerepét szívesen vállaljuk azaz a tanácsot, hogy a gyermekük érdekében legyenek elnézőbbek egymás iránt a házasságok.

Hü olvasó Arad. Az utlevél iránti kérvényt aradi lakosoknak a Marasesti (Kossuth) uccai rendőrségen kell benyújtani. Ha a kérvényt okmányokkal felszerelve nyújtja be, egy-két nap alatt megkapja utlevelét. Az erkölcsi bizonyítványt a városházán, földszint balra, állítják ki: A városházáról az erkölcsi bizonyítványt hivatalosan átküldik a rendőrség népesedési hivatalához, ott kell sürgetni a városházán kapott iktató számmal. A községekben lakók utlevelkérvényét a szolgabíró-ságához kell benyújtani. Az utlevelét

a vármegyei prefektúra utlevelosztálya állítja ki. — P. L. Pancota, Felvilágosítást bármilyen kérdésre szívesen nyújtunk. — L. H. Arad. A sziguranca a Marasesti (Kossuth) uccai rendőrség épületébe költöztetődött. — T. J., Timisoara. A közpolitikai helyzetéről a legérzékenyebben közölhető a Közlönyből. K. L., Timisoara. A timisoarai újságíróból Pogány Mihály halála miatt lett elhalasztva. A mulatságot február 12-én tartják meg. — L. H., Arad. A legutóbbi méztermés igen gyenge volt. A méz kilója 45—50 lej. Méhészeti szakkönyvet vagy folyóiratot magyar nyelven Budapestről bármelyik könyvtáros utján rendelhet. — S. S., Arad. Kérdésére jövő heten válaszolunk. — Kisvasút bérlet. Arad. Ezzel a tervvel illetékes körök már évek óta foglalkoznak. Hogy mikor válik valóságossá, az a jövő titka. A mozdonyokat csak azért küldik vissza, mert naponta nagy kiadást jelentenek a városnak. — J. R., Siria. Ügynökséget elvből nem ajánlhatunk. Forduljon a legnagyobbhoz. Amerikába való utazásért, ha vizum és bevándorlási engedélye nincs, semmi sem biztosíthatja.

Véres rablóátadás.

(Aruhás rablók merénylete.)

(Saját tudósítónktól.) A Viteg mellett levő Vécsán az elmúlt éjszaka hat csendőrnőre öltözött egyén állított be Jovin gazdag földműves házához. A ház gazdájának azt mondták, hogy fegyverek után kutatnak. Egy óvatlan pillanatban Jovint lefűtötték, aki eszméletlenül esett össze, majd a feleségét is bántalmazták és egy késszurást ejtettek rajta. A rablók ezután a székfűnyelket felforgatták és azokból 230.000 lejt és 19 darab 100 koronás aranyat vettek magukhoz. Érdekes, hogy Jovin épen az előző napon vitt be a bankba 600.000 lejt és így ezt az összeget megmenetette a maga számára. A rablók a zsákmány magukhoz vétele után elmenekültek. Jovint és feleségét ma beszállították a timisoarai kórházba. Az asz szony állapota válságos, a férfi azonban jobban van, úgy hogy kihallgathatták. Elmondotta, hogy szomszédjai még halották, amint a rablók az udvaron a zsákmányon osztozkodtak, azonban nem merték a rablókra támadni. A timisoarai csendőrség, rendőrség és dr. Fehér Kristóf főgyógyász ilyen tartják a nyomozást és már eddig is értékes adatok birtokába jutottak. Azt hiszik, hogy a rablóátadást Mantu, a hírhedt rablóvezér követte el bandájának öt tagjával.

Sport.

— Az aradi korcsolyapályán vasárnap délután öt órától katonazenekar hangversenyez.

— Az Egyetértés aradi sportegyesület március 2-án a Központi összes helyiségeiben nagyszabású jelmezes táncestélyt rendez. Az estély iránt nagy az érdeklődés.

Pusztít a morfiainizmus Aradon.

Kik hódolnak a bódító szereknek. — Akik rabjai a morfiainnak. — Hamis receptek és emberismerő gyógyszerészek.

(Saját tudósításokból.) A husza-
tíz század veszedelmes bódító
szerei sokkal nagyobb mérték-
ben pusztítanak, mint azt a laikusok
hiszik. A legveszedelmesebb
méreg: a morfiain igen sok áldo-
zatot követel és az áldozatok leg-
nagyobb része az intelligens em-
berek sorából kerül ki. Nem kell
nagy városok opium és hasisbar-
langjaira gondolni, mert ilyenek-
kel mindezekig még nem rendel-
kezünk, de annyi tény és — saj-
nos, szomorú tény, — hogy a
morfiain és kokain hódolók szá-
ma elégi tekintélyes. Közöttünk
járnak a réveteg tekintetű, bi-
zonytalan járású, viasz arcu sze-
rencsétlenek és nem is gondoljuk,
hogy ezeknek már az életéle-
me a méreg, ami feltartóztat-
lanul roncsolja szervezetüket,
míg azután az idő előtti teljes
összeroppanás megváltja őket
szünetüktől, morfiaintól, szil-
goru orvosoktól és még szigo-
rubb gyógyszerészekről.

A morfiainisták.

Orvosok, tehát a szenvedések
alapos ismerői mondják, hogy a
morfiainisták hatvan százaléka úgy
szólván az orvosok és gyógyszer-
észek sorából kerül ki. Ezek a
legkönnyebben hozzáférnek ehhez
a drága és halálos mérleghez és
tudják, hogy minden befecskende-
zett centigramm a vesztüket okoz-
za, mégsem tudnak lemondani
már szenvedélyé vált szokásuk-
ról. A fennmaradó negyven szá-
zalék mind intelligens elem: fér-
fiak és nők vegyesen. Nem hason-
lítható ehhez a szenvedélyhez az
alkohol, dohány vagy kártya, a
morfiainisták rabjai a morfiainnak
és hogy hozzájuthassanak a mé-
reghez, még talán öni is tudná-
nak. A morfiainizmus leginkább va-
lami betegséggel kezdődik. Az or-
vos kénytelen csillapító szerként
morfiaint rendelni por vagy fecsk-
kendezésre való okad alakjában.
A fájdalmat és a kitűnő fájdalom-
csillapító szer csillapítja és am-
kor a hatása elmúlik a beteg is-
mét kívánja. Később, amikor már
felgyógyult és baja elmúlt egy
érzi, hogy fájdalmai ismét intenzí-
vebbek és a beteg szinte kényszeri-
tí orvosát, rendeljen neki mor-
fiaint. Ha az orvos megtagadja,
ugy a beteg a legrettenetesebb ki-
nokát szenvedni át: dacára annak,
hogy betegsége már elmúlt mégis
örösi fájdalmakról panaszkodik
és a legintenzívebb eszközök-
höz folyamodik, hogy börtökébe
jusson a szernek. Ha sikerül sze-
reznie, azonnal befecskendezi és

amint egy pár csepp a vérébe jut,
már megkönnyebbülten sóhajt
fel, mint akinek fájdalmai csillap-
ultak. Ezek menthetetlenek és
magyar sokan vannak ilyen ment-
hetetlenek. A gyógyszerészek és
orvosok eleget mesélhetnek erről.
A kik nem tudják, hogy morfiainisták.
Nyenyek is vannak. Többnyire
tudatlanok és azt hiszik, hogy ke-
serü mandulát kaptak. A gyógy-
szerészek kiadják nekik a szert
és meghagyják a beteget hitében,
hogy keserü mandulát élvez. Tud-
ni kell, hogy a belső adagolásnál
a morfiaint keserü mandula okad-
ban oldják. Sokan esztendőnk
hosszu során át szednek morfiain
porokat és kocka eukorra csep-
pentett keserü mandula cseppe-
ket, anélkül, hogy tudják, miről
van szó. Ezekről az orvosok nem
tagadhatják meg, mert egy ilyen
hirtelen morfiain elvonás súlyos be-
tegséget, esetleg halált idézhetne
elő.

A könyörtelen gyógyszerészek.

Tudni kell, hogy a gyógyszer-
észek ezt a veszedelmes mérget
csak szabályszerű receptre állí-
thatják ki. Csak általuk ismert or-
vosok receptjeit készítik el és egy
morfiainos receptet megismételni
többé nem lehet. Ha a szenvedélyen
feltüntetett mennyiség szokatlan-
ul nagy adag, a gyógyszerész
nem szolgálja ki. Azok a morfi-
ainisták, akik nem tudják megfizet-
ni a drága orvosi viziteket, vagy
akik félnek, hogy az orvos nem
írja nekik elő kedvenc mérgeiket,
lemásolnak recepteket és úgy pró-
bálkoznak, nem riadnak sokszor
vissza a hamisítástól sem. A ta-
pasztalt gyógyszerész az első pil-
lantásra felismeri a hamisított re-
ceptet és elküldi a próbálkozót,
de vannak betegek, akik kitűnően
utánozzák az orvos aláírását, a
szabályszerű latin kifejezéseket és
a gyógyszerész gyanútlanul ki-
szolgálja a mérget. Sok gyógy-
szerész már a beteg arcán meg-
látja, hogy morfiainista és ilyenkor
könyörtelenül visszaküld minden
próbálkozót. Egy közismert elő-
kelő aradi ur annyira rabja volt
a morfiainnak, hogy, a lopástól
sem riadt vissza: megfigyelte,
hogy egy gyógyszerészárban, me-
lyik elzárt fiókban tartották a
morfiaint és egy óvatlan pillanat-
ban kilopott onnan egy hatalmas
adagot. Egy másik nem kevésbé
ismert és előkelő urról tudjuk,
hogy hódol ennek a szenvedély-
nek és kártyapartnerrel meg sem
lepődtek, amikor a partner egy-
szerre hirtelen felkelt, kiment, elő-

vette zsebéből a morfiainos üveget
és a fecskendőt és befecskende-
zett a karjába egy adagot. Ennek
a szerencsétlennek a karja már
kökemény volt a sok szúrástól és
két ízben a fecskendő hegye bele
is tört a kemény húsbába: operatív-
urion kellett eltávolítani a fecskön-
dőt a húsból. Egy betegnél házi
orvosa teljesen elrozsdásodott
piszkos fecskendőt talált és egy
ugyancsak piszkos üvegben zava-
ros színű folyadékot. Alaposabb
vizsgálat után kiderült, hogy a fo-
lyadék morfiain, de olyan állapot-
ban, hogy csoda, hogy nem tör-
tént vérmérgezés.

Opium, hasis és kokain.

Opiumszívás itt még ismeret-
len. Ennek oka főként az, hogy
nem ismerik az opiumszívás tech-
nikáját, speciális pipák kellene-
k hozzá és az opium is különleges
égetési eljárást kíván. Lehet,
hogy titokban hódolnak ennek a
bódító szernek, de a gyógyszer-
észek azt állítják, hogy főként nem
vásárolnak opiumot. Hasis élvez-
zők szintén nincsenek, mert itt
nem lehet kapni azt a hasist, amit
keleten a hasis evők használnak.
Nincs kizárva, hogy csempészek
becsempészenek hasist és hihetle-
nül magas áron adják el a ha-
sis rabjainak. Kokain élvezők igen
kis mértékben vannak, ez a nagy-
városokban annyira közkedvelt
narkotikum itt ugyszólván isme-
retlen valami — főként külmet-
len utóhatása miatt nem szeretik.

Ami legjobban pusztít, az a
morfiain. Mintegy ötszázra tehe-
tő a morfiainisták száma, de lehet,
hogy sokkal többen vannak, hisz
szenvedélyét mindenki igyekszik
titokban tartani. Nevelket szándé-
kosan nem írunk ki, senkinek
sem akarjuk szégyenét a világ elé
vinni. Nagyobb szanatóriumok-
ban már szép sikerrel szoktatják
le a morfiainistákat veszedelmes
szenvedélyükről. De ez nagyon
költséges és addig is, amíg min-
den morfiainista nem lesz abban a
helyzetben, hogy betegségére a
szanatóriumban keressen gyógyu-
lást, a fehér mérleg por és oldat
alakjában pusztítja, őt az embe-
reket. A morfiain a huszadik szá-
zad Mammontja és mindig több és
több áldozatot követel.

(K. S.)

Tarkaságok.

A kártyarazzia vesztese. A
legutolsó kártya-razzia alkalmával
az egyik klub külön szobájában
egy kedélyes terbitársaságot is
zavart meg a rendőrség. Sorra
igazoltatták a játékosokat, lefog-
lalták a kasszában levő pénzt, és
már épen távozni akartak, mikor
az egyik játékos felmutatva kár-
tyáit, így szól:
— Kérem kapitány ur szíves-

kedjék hivatalosan megállapítani
és jegyzőkönyvbe is venni, hogy:
három királyom van, a kassza
tehát engem illet!

A renonszkalap. Seraghy An-
dor, amióta völegény-jelölt, feltű-
nően elegáns; az egykor olyan
híres Brummel nevű dandy-király-
ra emlékeztető stílusban öltözkö-
dik. Legutóbb is, fenomenális zöld
kalappal a fején jelent meg a
próbán.

Darvas főrendező irigykedve
nézi ezt a csodaszép kalapot; majd
ártatlan arccal, szinte közömbösen
kérdi:

— Hol vetted, Bandi, ezt a re-
nonszkalapot?

— Renonszkalap? — fortyan-
tól mérgesen Seraghy. — Kérlek,
ez egy valódi borsalino és te csak
ugy, rövidesen „renonszkalapnak”
nevezed? Neveltséges! És hát
miért: renonsz?

— Hát kérek: zöldet teszel
tökre, hát ez nem renonsz?

Valorizált közmondás. Egy
hunout kabarészínész, aki soha-
sem szeretett dolgozni, de annál
ügyesebben értékesítette mindig
jó összeköttetéseit, most igen ügye-
sen operált dollárban. Szóba is
került ez minap a kávéházban.

— Hallottatok már mennyi
pénzt szerzett dolláron ez a jó
madár?

Mire egy epés újságíró, szára-
zon, megjegyzi:

— Hát nem tudjátok? Mada-
rat a — dollárról...

A szerkesztésért felelősen:
KÓCSY JENŐ
felel.

Cenzurat: Dr. ROMUL MAOER.

NYILTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk
felelősséget.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém tisztelettel tu-
datni, hogy Aradon, Bul. Reg-
Ferdinand 40/24 szám alatt
az „Aradana” épületében Textil
engros és detail-üzletet nyitottam.
919 Kiváló tisztelettel:

Emeric Menczer.

Köszönetnyilvánítás.

Mindenek kedves rokonaink és is-
merőseink, kik felejtethetetlen jó munká-
nak

ifj. Keller Rudolf

temetésén résztvettek, ravatalára ko-
szorut helyeztek, részvétüket ezúton
velünk szemben nyilvánítani szives-
kedtek, valamint az Arad-hegylaljai
motoros-vasúti javító műhely tiszt-
viselői és munkás társak fogadják há-
lás köszönetünket.

A gyászoló
ifj. Keller Rudolf család.

D.M. Garoz Frida

vizsgázott fogászónő 798
fogászati rendelője,
ARAD, Str. Eminescu 2. (Dak F.-u. 40.)

Fehérnemű készitést

a legintenzívebb árban elvállal a
„Fehérnemű készitési vállalat”
Arad, 19018
Str. Babeş 8. (Fehérnemű készitési vállalat)

Francie St.-Louis üvegkészletekhez utánrendeléseket ismét felvevő: Szabó Albert üvegkereskedése, Arad

RAKTÁR KIADÓ.

Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

597

Lehetőleg szakképzett
**paplankészítő
leányok
kerestetnek**

Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

852

Benzin, nyersolaj, és szivógáz

MOTOROKAT
raktáron tart.

Malomhengere rovátkotást vállal

**Aradi Vasipar r. t.
Vasöntöde és Gépgyár
ARAD.**

308

GOERZ

kamrák, objektívek, filmpakk — tekercsfilm lemezek — látcsüvek.

Képes árjegyzéket ingyen küld:

L. B. Gibson vezérképviseelő
Buzureşti, Str. Sevastopol 43.

7222

A város minden területén
magán és bérházak

elfoglalható lakással 85.000 Lejtől 2.500.000 Lejig.

Gőz és nyersolajmotor malom jó fizetési feltételek mellett. — Külön malom komplett felszerelés jutányos áron eladó.
Értekezni: 767

Muntean és Flora
cég Arad,

Bulv. Regina Maria (Andrássy-tér) 10.

Figyelem! Figyelem! Férfi-, nő- és gyermekruha eladás!

JOSIF MUZSAY JÓZSEF cég

Arad, a Városi Színházzal szemben
eladásait 2. & február hó 20-ig mélyen leszállított árak mellett a következőképen eszközözi:
Fü és gyermekruhák, felöltők 10% engedménnyel,
Férfi öltönyök és felöltők 15% engedménnyel,
Téli kabátok, bőrkabátok, téli mikádok, szőrmés bekecskek 20% engedménnyel.

691

KESKENYVÁGÁNYU VASUTAK teljes felszerelése a

győri waggongyár

gyártmányainak kizárólagos eladása. 9001

ANGOL-MAGYAR BANK RESZVÉNYTÁRSASÁG keskenyvágányú vasutosztály.

KEPVISELETEK: ARAD, GEIRINGER ES BOHM okl. mérnökök Str. Embescau 5. CLD), Erdős Mór, okleveles mérnök.

NYOMELZÉS! TERVEZÉS! ÉPÍTÉS! ALLANDÓ ERDELYI LERAKAT!

Három év óta fenálló az országban jól bevezetett

Játékárugyár

tömött szövet és machee cikkek exporthoz
150-200.000 Lej tőkével működő

TÁRS

kerestetik mielőbbi belépéshez.

735

Bővebb felvilágosításokat nyújt

„Universala“ Kereskedelmi Iroda, Lugoj
Str. Principele Carol 7.

Leányka, fiu kabátok és bébe

előbranda kivitelben legokosabban be-mezerehető 19016

DEUTSCH ANNA gyermekruha-üzletében,

Arad, Str. Alexandri (Salacz-u.) 1. Szövetek nagy választékban.

En Csillag Anna

186 cm. hosszú óriási Loreley hajamat az általam feltalált kenőcs és szappan 14 havi használata után kaptam. Ez az egyedüli szer hajhullás ellen és annak bővését előmozdítja, a fejbőrt erősíti. Férfiaknál előmozdítja a teljes, erőteljes szakálnövést

és rövid használat után úgy a haj, mint a szakáll természetes fényű és sűrűsége lesz és megkímél a legvégsőbb korig idő-előtt korai megöregüléstől. Egy tégely kenőcs Lei 50.— Egy darab szappan Lei 35.—

Kapható minden gyógyszerárban és drogériában vagy az ország előzetes beküldése mellett a romániai fővárosokból:

Gracia Kozmetikai Laboratorium
ARAD. 13773

CSERÉPÉGETŐMESTERT és cserépvörömmunkásokat

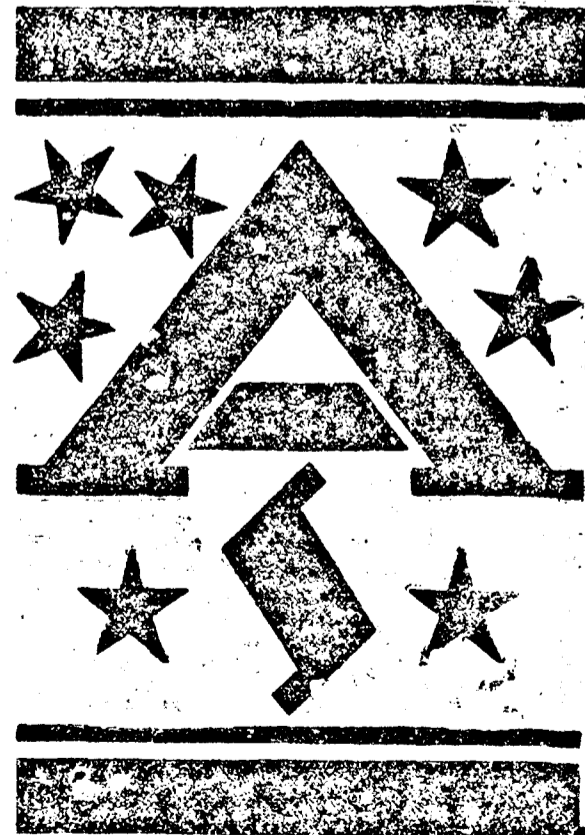
keresünk f. évi április 1-oi belépésre BUTEN-ai (Körösbükény, Arad megye) cserép- és téglagyárunkba. Gyárunkban kézzel előállított hódfarku cserépet égetünk. Az égetőmestert egész éven át foglalkoztatjuk. Ajánlközások:

Köztler Andor és Dzsó
ARAD, Strada Marasesti (Kossuth-ucca) 62./14. sz. címre küldendők. 894

Ujságmakulatura

5 kgr.-os cso-
:: magokban ::

kapható a kiadóhivatalban

JAMYLON

Burgonya értékesítő részvénytársaság

NAGYSZEBEN

Cégszámia: Nagyszabeni Földhitelintézet Nagyszabeni.

Készít:

Burgonyakeményítőlisztet
Kristály-szörpöt (Glukose)
Burgonya-(szőlő-) cukrot és
Dextrint

895

FOGABAS divat- és kézműáru-üzlete megnyitja február 15-én. Timisoara. Gyárváros, Andrássy-ut. - Nagy választék, feltűnő olcsó árak. 328

Figyelem! Iskolás és a legújabb angol és francia divat **kosztümök, estélyi és házi ruhák** a legújabb nyosabb árak: **Nagy Zsuzskánál,** Arad, Str. Eminescu 14-37. (Deák Ferenc-uca) készítenek. 15012

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjazás nélkül számították. Minden szó hirdetési ára 250 lej. Vastagabb betűvel 5 lej. A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni. Hirdetéseket délután 8 óráig vesszünk fel. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A legkisebb hirdetés ára 10 szög 25 lej. Vasárnap 25 %-al drágább. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető megváltkoztassa.

Levelezés.

„EGY aradi leány” jellegre levél van az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 913

Alkalmazás.

MODERN parkírozásokat vállal Prichia kertészet Arad IV., Str. Cornel Leucutia 52. (Dugonics-uca 50.) 6684

GÁZDÁT, vagy botosispárt azonnal belépésre keresek. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 15.011

KERTÉSZT, családot, ki a kertészet minden ágában jártas, keres Nalácsy Geiza Pui, Jud. Hunedoara. 886

KATONAMENTES soffit, villanszerelő keres megfelelő állást. Megkeresést kér az Aradi Közlöny kiadójába „Sofit” cim alatt. 904

PERFEKT román nyelvet bíró rőföske-reskedő segédet keres azonnali belépésre Márton Rudolf Páncota. 903

KISZOLGÁLOÉNY és egy jó házból való fiu tanulónak felvétetik. Symplon fűszer és csemege üzlet Arad, Strada Eminescu 30, szám. 912

BEJÁRÓNÉT keresek, aki főzni is tud. Arad, Strada Eminescu 17. (Deák Ferenc-uca 9.) I. em. balra. 910

SZOPTATÓS dada azonnal felvétetik. Arad, Strada Alexandri (Salacz-uca) 6. I. emelet. 909

FŐZNI tudó mindenféle fővétetik szobaleány mellé. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 908

GYEGES SEGÉD felvétetik Szabó Albert cégnél Arad. 914

MINDENES 13-16 éves leány, vagy idősebb asszony azonnal felvétetik. Adamescu Arad, Strada Colonel Paulian 2-4. (Az állomás mellett.) 926

HÁZISZOLGA szorgalmas és jó bizonyítvánnyal felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 934

FEHÉRNEMŰ varrónő házakhoz ajánlkozik. Cim Arad, Strada Colonel Pirici (Vörösmarty-uca) 3. a házfelügyelő-cégnél. 929

Lakás.

URINÓ külön bejáratu butorozott szobát keres. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kér. 847

EGY ház, melyben üzlethelyiség, 2 szobából álló lakás van, 5 évre szerződés mellett kiadó. Cim Tischler György Szabó Csizsari (Kisjelek). 890

KÉT szoba konyhás lakást keresek idős ur házaspárnak, lehet külvárosban. Lelepést, közvetítést fizetek. Cimet „Csak a földszinten” jellegre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 10.015

ARAD, Strada Cosbuc (Wesselényi-ucca) 2 szobás lakásomat elcserélném hasonló, vagy nagyobb külvárosi, vagy belvárosival. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 922

Vétel és eladás.

BIEDERMAYER és roccó szalon, szőnyeg, zongoraszek, nagy tükör, villanylámpák, hálószoba berendezés, kis asztal 2 székekkel, sehesion, butorok, lepedő, törülköző, ág és asztalnemű, casmir paplanok, arany órák, asztalterítők, sörös servis, dísztárgyak, ezüst és china ezüst gyertyatartók, stb. eladó. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. emelet. 4000

VESZÉK könyvtárat, hangjegyeket bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb árakon. Kerpel Izó könyvkereskedése. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár Arad. Telefon 385. 681

KERESÉK szőlő Ghiorocou (Gyorkon) vagy közelében. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 901

HÁJÁT vesz, mindenféle modern hajmunkák, hajfonatok, legolcsóbban Pischernél Arad, Str. Mărășești (Kossuth-ucca) 58. 701

EZÜST és dísztárgyakat, szőnyegeket, antik dolgokat, háztartási cikkeket, fémneműket, butorokat, bizománnyal veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (Batthyány-ucca 23.) I. em. jobb. 1000

PERZSASZŐNYEGEK, valódiak, különböző nagyságban eladók. Arad, Strada Porumbaru (Knežich-ucca) 17. 910

KONYHABUTOR, diván és kerékpár eladó. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 918

TÖBB SZÁZ évfolyam bekötött folyóirat és nagy tömeg hangjegy olcsón ársittatnak ki Kerpelnél Arad. - Ugyanott kölcsönkönyvtár is. Telefon 385. 878

KLASSZIKUS Regénytár, Jókai összes műveit, Lexikont vásárol Kuleszer papirkereskedő Arad, Strada Vladimirescu (Dobó-ucca) 1. 13565

BUTOR RANTÁROMBAN ebédlők, hálószobák, valamint kárpitos áruk olcsó áron kaphatók. Wiegenfeld Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 40a 13585

VESZÉK könyveket magas árrban. Ajánlom 110.000 kötetes kölcsönkönyvtáramat. Krausz Paulina, színház-épület. 5426

KÉZMUNKÁ-anyagok, kempapamut és selyem, saját készítményű himzett- és tollfüggönyök szolid árakban Erneszt üzletében Arad, színház mögött. 108

ELADÓ egy háló, ebédlő, háztartási felszerelésekkel. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 917

VESZÉK látható írású írógépet. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 805

MENYASSZONYI fátvölök, kőszorn és ruhadizsek nagy választékban Ungár-nál Színház-épület, Arad. 923

LEXICONT németet, szép kötésűt vesznek. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 902

SZŐLŐKARO völgyfából, használt, több ezer darab eladó. Soltz Arad, Strada Vasilje Pagubá 45. 907

SZÁZHUSZ fiókos, kitűnő állapotban levő fűszerüzlet berendezés mérlegekkel, petroleum-tartályokkal, cukorkás állvánnyal, előnyösen eladó. Bővebbet: Bodnár Arad, Str. Mocioni 4. 893

EGY látható írású írógép (Hellios) eladó. Arad, Strada Iosif Vulcan 5. (Kazinczy-ucca.) 900

HASZNALT OLOM megvételre kerestek. Bővebbet a kiadóban.

Ingatlan.

ARAD, STR. COSBUC (Wesselényi-ucca) 61. számú magánház 3 szoba fürdőszobával eladó. Bővebbet ugyanott a déli Grákban. 307

NAGYOBB és kisebb telkek Arad, Calea Vlaicu eladók. Bővebbet Strada Cloșca 1. üzletben. 921

ARAD, Calea Saguna (Varjassy Lakos-ucca) 216-226. számú ház azonnal elfoglalható lakással eladó. 916

MAGÁNHAZAK, bérházak, üzletházak, lakással, bel- és külvárosban 100.000 lejtől 800.000 lejtig előnyösen eladók. Eladások díjtalanul előjegyztetnek Argusnál Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-ucca) 1. 157

Üzletek.

CURTICI községben régebben nagyvendéglőnek használt helyiségek üzlet, esetleg vendéglői célokra kiadó. Bővebbet Hámory-gazdaság Arad, Strada Eminescu 5. szám. 149

Eladás.

KFT-HÁROM fátalember ebéd- és vacsora kosztot kaphat, esetleg teljes elátással. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 867

Különféle.

KÜLFÖLDI tanulmányutammól hazatérve, legmodernebb iparművészeti munkák tervezését, festését vállalom. Reich-né Guttmann Margit iparművész Arad Piata Luther 3. 920

HUSZEZER lejes kölcsönt keresek 2 hónapra, keresztúros elsőrendű zongora biztosíték mellett, Kamat mellékes. Bővebbet „Victoria” irodában Arad, Piata Avram Iancu 16. 927

ÜGYES budapesti női szabónő társulna lakással rendelkező hölgyekkel. Jelenleg is szalonnal rendelkezik. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kér. 933

Közklvánatra

ujra és még csak rövid ideig hangversenyeznek ARAD törpe kedvencei a Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) „ORIENT kávéházban” (volt Szalay). Nyitva éjjel 2 óráig. Belépti díj nincsen. Uj műsori Szives pártipást kérnek: a kis művészek. 10015

Megvételre keresünk:

Házat, üzletet, ingatlant, lakásberendezést, zongorát, szőnyegeket, stb. „VICTORIA” iroda, Arad, Piata Avram Iancu 16. 7410

Elsőrendű asztalos,

ki a butor, épület- és mindennemű e szakmába végző munkálatoznál kellő szakképeséssel bíró és saját műszereszközei vannak, ajánlkozik uradalomhoz. Szives megkeresést az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kér. 930

15.000 lej óvadékkal

rendelkező 47 éves volt állami tisztviselő alkalmatlanság keres. Ajánlatok „Ovadék” címen Wallinger hirdetőjébe Arad eljárnak.

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy cégünket Hungáriáról „DERBY“-re változtattuk át. „Derby” (volt Hungária) cipőgyár fiókja Arad, Piata Avram Iancu 17. 14316

Világhírű valódi angol Peterson fapipák kizárólag Bauer Gyula Arad, Minorita palota kaphatók

Gazdasági magvak
Konyhakerti magvak
Virágmagvak
legmegbízhatóbb beszerzési forrása:
Mezőgazdák Kereskedelmi R.-T., Arad.
Arjegyzék ingyen bérmentve. 14311

Nevezetesen az Aradi Közlöny sötétje gépén. Kiadóhivatalban: Aradi kiadóhivatalban.